Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхарчу Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 шера денз арадуьйлу

№ 70 (4707). ЕРА, 12 июнь, 1969 шу. Мах 2 кап.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА СОВЕЩАНЕ

9 июне дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи партей Совещание дIахо йийцар ден повестка хьалхара пункт: хIанзарча этапе империализмана духьала лоаттабеча къовсама деккараш а коммунистически болхлойи партеша империализмана духьаларча дерригача низаша чакхдоахача гIуллакхий цхьоагIо а.

Нов. Я. Лехлайтера, Швейцарски къахьегама парте кулгалдеча комитета члена, ЦК секретара председатель а деш хиначо Iуйрийнарча заседание къамаьлаш дир: Малхбузехьарча Берлина Социалистически единий парте председатела нов. Г. Данелиуса, Германе Социалистически единий парте ЦК Хьалхарча секретара нов. В. Ульбрихта, Алжира социалистически авангарда Парте Центральни кулгала члена нов. Л. Бухале, Румынски коммунистически парте ЦК Генеральни секретара нов. Н. Чаушеску.

Сайрийнарча заседание председатель деш вар Аргентина Коммунистически парте ЦК исполкома член, нов. Р. Гиольди. Заседане къамаьлаш дир: Чиле Коммунистически парте Генеральни секретара нов. Л. Корвалана, Цейлона Коммунистически парте Председатела нов. С. А. Викремасингхе, Норвеге Коммунистически парте Председатела нов. Р. Ларсене.

* * *

Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещание беча балха диълагIча дено, цул хьалхегIа дIадахача денош а санна, хьахьехкар, империализмана духьаларча, машара, къамаш мукъадахара, демократена, социализмана тIехьарча къовсаме кхотабалар тIа-тIа чIоагIагIа деаш дунен коммунистически болам хилар.

Сайрийнарча заседанешка оратораш бер повкъостий В. Ульбрихт, Г. Данелиус, Л. Бухали, Н. Чаушеску, Л. Корвалан, С. А. Викремасингхе, Р. Ларсен. Совещание болх дIаболадеча денз дец повестка хьалхарча пунктах лаьца къамаьлаш дIо вежарашка йолча партей тхьаь яхк якхало. Совещание дакъа лоацача дуккха а дукхагIа барама чIоагIа-хьалхойн керттера документа оратораша белгал ма даххара партей йизза демократиями цхьатарра бокъонаши хинача хьалашка, вошалеи коллективизмаи уIллеца кийчдаь кхьадзола документаш. Керттерча документа тIа чакхейкдай дунен коммунистически болама хьалхашка латта керттера проблемаш, хIаьта миллионаш коммунисташ, ерригача континенташкара прогрессиви низаш империализма провокационни агрессиви гIуллакхаш юхатоха, дунена революциони эргалонаш ена керде толамаш дахар духьа къовсам лоаттабе оарцагIдахара тIадеравдаь а да яь.

Совещание дакъа лоацарий тешама юкъмоттиге — дунен халкъашта юкъерча классови къовсамен хIанзарча этапе империализмана духьала халкъаше лоаттабеча къовсамен кIоарга а массе оагIорахьара а анализ, массане юкъарча машара кхерам тIтувсаш йолче империализма агрессиви политикена духьала лоаттабеча къовсаме миллионаш адамаш кхотадара пайдамагIа дола наькъаш Iомадар. Цуна дувзаденна дуккхача ораторашка белгал доах. КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева даь къамаьл коммунистически болхлойи партей стратегии тактикеи кийчъяра юкъе лаьца доккха дакъа хилар. цар хьаккхайкалу КПСС делегацена керте латтачо хьаьовзийтача позицена шоаш раьза хилар. Из къамаьл шерра довзийтар дунен прессо.

Ораторий къамаьлашка белгалдоах империалистически низаш, эгтара хьалха США империализмо лелаву тийша балхаш укх тIеххьарча шерашка чIогIIделла хилар. Цо кхочкадолийт дерригача дунен тIеэ гIуллакхаш, къьастта а Къилба-Малхбоален Ази, Гаргара Малхбоале, европейски континент санна йолча районашка. Цхьабакъда, Советски Союзон кхача социалистически мехкаши вежарашха хьаллоацам долча вьетнамски халкъо турпал къовсамо юкъагIаьхай Вьетнамера американски военщина планаш. ТIа-тIа чIоагIлуш латт израильски агрессех хьахиннарши дIадахар духьа лоаттабу къовсам. Европе а дерригача дунен тIа а машара бола цIенхашттa кхерам ба ядерни герз шийх бе долла лерхIаш йола малхбузенгермански милитаризм, хIаьта тахан къьастта сагота яьттал реваншистий наькъа тIа йохаюлургйоаца духьале оттаваза, Европа халкъий машари кхерамзлен чIоаIьнгиза яг ца хиларих дола доаш.

Малхбузенгермански империализмана еш ира принципиальни критика яр СЕПГ ЦК Хьалхарча секретара нов. В. Ульбрихта даьча къамаьлаца. Цо шерра суртхьадийллар ГДР-е — германски къахьегамхой пачхьалкхене хиина социалистически эргалоний, Европера машари кхерамзлен бальен долаш лоаттабеча къовсаме социалистически мехкаша цхьана лелалеча гIуллакхий. Социалистически пачхьалкхений содружество чIоагIъяри дерригa демократически, империализмана духьалара низаш вIашагIтохари эгтара хьалхара аргIанара декхар да, аьлар В. Ульбрихта. Оаха хьаллоаш дунен халкъашта юкъерча Совещание керттерча документа тIа империализмана, реакцен тIемон низашта шерагIа наступлени ира беш бола тIахьедам.

Малхбузен Берлина Социалистически единий парте Председатела нов. Г. Данелиуса шийх къамаьла юкъе белгал ма даккхара, империализмо провокацеш лелаечи тIом хьаабелерзIачен моттиге из шийх хьаьлкхьа юхатоханна ирьел цу мехкера болхлоша, кагирхоша, машара дерригача низаша цхьана лоаттабеча къовсама наькъана а хIаьта иштта социалистически содружества мехкий новкъосталца а. ХIаьта империализмо тIом лоаттабеш йолча моттиге ца вIашагIъякка ева, материальни тIа дIери моральни солидарностеи новкъосталца тIехьашка ялехаа аргIовачча яккха еза ю.

Совещание деча къамаьлашкара хьахоз империализмана духьаларе дерригa низаш кхотадаре цар хоадамболлаш къовсам лоаттабаре наькъаца империализма агрессиви авантюраш юкъагIаьха йиш йоацаш юкъагIаьха саташи хиларех дог тийша уж хилар. Цудухьа коммунистически болхлойи партей вакилаш геттара раьза бец империализмана аьттув болаш дола, барт эгIабара гIуллакхаш лелаьеча Китая хIанзарча кулгалхой наькъашта. Цейлона Коммунистически парте Председатела нов. С. А. Викремасингхе белгалдаьккхар, КПК IX-ча съездо аьо ма дьоккхара, маоистски кулгалхоша коммунистически болашцарe дерригa бувзамаш хоададе лаьрхIа хилар, дийцнаь а бус а мотткIаьлеи дуцаш хилар:

— Тхо поддамане а чIоагIа раьза дояц а да, — аьлар В. Ульбрихта, — китайски кулгалхоша советско-китайски дозаголь тIа вIашагIа а ехкеф агрессиви тIема къестам прах. ТIема агрессе цу китайца хьакхьох США глобальни стратегии малхбузенгермански империализма экспансионистски политикен ма ярра хьаллоацаш хилар. Нагахьа санна Китайски Халкъа Республика санна болча мехко шийх социалистически моххоале. дунен тIа эгтара хьалхарча социалистически пачхьалкхен — Советски Союза довзоц хувца гIерте. из цIерагIа деш дола ловзар дельа а цу цхьан хинна империализмана духьалара къовсам политически бухбоаккхийта а да.

Нов. В. Ульбрихта китайски коммунистам тIахьийхар аккхача империализмана духьала цхьаьна къовсам лоаттабар духьа Советски Союза духьалара моастагIала гIуллакхаш сацадара, коммунистически болхлойи болама чухьара барт эгIабеш дола моллагIа тайпа гIуллакхаш дIадахара, империализмана духьала дунен халкъашта юкъера къовсам лоаттабара лаькъе мукъагIа марксистско-ленински партешца цхьана леладу гIуллакхаш юхаметтаоттадара.

Хоаш ма дарра, буржуазни реакциони пропаганда укх тIеххьарча хана къьастта чIоагIа тохаенай коммунистически болама мутIарашка ийсъеннача халонех пайда а эцаш шийн спекуляци лелаярал доацараш дуцаран, шийн дерригa низаш тIадохийт вежарашка йолча партешта юкъера гIуллакхаш чоалхаеча хьал тIа оттадара. Цу цхьан хана Малхбузен «кьаргIога» оалаш йолча пресо шийн хурдаь хьоахха ца еш ют империализма акха чухье хьагучайоакхаш йола Совещание кхуала факташ. Цу прессо хьоахадац Совещание коммунистий керттера уйла империализмана духьалара дерригa низаш кхотадара, цар хьинар айлара тIаерзаь хилар а. Тамаш е езаш хIама а доляй-хьогI империализма позицей — коммунисташ хоадамболлаши массаза цхьатаррен духьала а волаш йолча цу позицей гадоахараша лелалеча цу тайпарча гIуллакхех. Зулаехоштa дика жоп далор Алжира социалистически авангарда парте Центральни кулгала члена нов. Л. Бухале. Цо аьлар:

— Цхьайола партеш тIа ца яххаро дуккха а дукхагIча вежарашка йолча партешта новкъарле юлургья Совещанин гулаяра а шоаш чакхдоахаргдолча гIуллакхий ларди цхьоагIон условешица кийчъяра а. Берригa вай болаш кхы а кIоргагIчен кхы а шорагIчен цхьоагIонгаа кхотабалерген бола никъ хьабеллаергбоацдола этап хургья цу Совещанех. Вай совещане вайбараш шера лаьала хоттаргья тIехьагIа шоай йицце хIама укхана бола партей ... гIтоха хоатIаоттей ... соцай бертбола партешта.

ХовшагIарна дег тIара дарадхетаниш дуна дунен коммунистически болама деятельсе Советски Союза — социализмаи машареи чIоагIалленна дола гIача дикъаь кхолчача боккхача лоархIамех. Советски Союза лоархIам, аьлар Чиле Коммунистически парте Генеральни секретара нов. Л. Корвалана, — хоадамболлаш бола лоархIам ба: СССР хиннаецаре, цун экономически тIемен низ хиннабецаре, дунен тIа цун политически лоархIам хиннабецаре, машар чIоагIбар духьа дена лоаттабу цун къовсам хиннабецаре адамаш хIанзара революциони перспективаш аьттехьа а хургьяцар. Ораторa белгалдаьккхар, антисоветизм массеза а империализмо шийна эшаш хилар, хIаьта хоадамболлаш юхатехар цо антисоветизм коммунистически болама мутIарашта юкъехьа гIертига.

Кремлерча исторически Георгиевски зале къьастта шийх тайпара дог тохадолийтам лен къамаьлаш дераш батах доагIа, аьна дийнахьа деш бIаь шу даьр дерригача дунен тIара коммунисташ. дерригa прогрессиви адамаш чIоагIа деза ийцдуш болча дунен пролетарията баьча, КПСС-и дунен тIа эгтара хьалхара социалистически пачхьалкхее хьехьа Владимир Ильич Ленина сий деш доля дешаш. Коммунистически болхлойи партей вакалаша белгалдоах, дезa да дакхе лоаттIама тайпера белгалдаккхара дикагIа бола никъ — из дунен коммунистически болама деналере цхьоагIо чIоагIъегIа хилар а хIаьта хIанзара дунен халкъашта юкъера Совещани — цунга бодача новкъа гIолла йоккха лоархIаме гIа хилар а.

(10 июнера «Правда»).

ВЬЕТНАМА — ШИЙ ЛОIАМЕ ХИЛАР КОРТАМУКЪАЛЕ, МАШАР!

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙИ ПАРТЕЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА СОВЕЩАНЕ

Т I А Х Ь Е Х А М

Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Совещане дIайха лелале моарцал дохьийт вежаршка долча вьетнамски халкъага. дерригача дег гIара цо США агрессена духьал лоаттабеча къовсаме исторически толамаш даххар а доаш.

Вай къьастта дола моарцал дохьийт вай вьетнамски халкъа авангардага, Вьетнама къахьегамхой партега, цун Центральни Комитетага, сийлахь-воккха патриота интернационалиста гIолча новкъостага Хо Ши Минага, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама гIоргавьннача деятеляга, Вьетнама къахьегамхой парте США империализма агрессена духьал лоаттабеча къовсаме дог уралаттачу а хьалхе лелаю а низ ба. Цо хадалца лораду къаман хьаштахи. Къилбехь-Малхбоален Азерча социализма форпости.

ДIайха моарцал дохьийт вай Къилбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман Фронтага. Къилбехьен Вьетнама законах ессагIаш волча вакилга, США агрессена духьал лоаттабеча турпал къовсаме деаал долча организаторген бальчагеи. Къилбехьен Вьетнам мукъалкхара къаман фронта политически программа ерригача Къилбехьен Вьетнаме баха нах зар кортамукъа бола лоаттабеча нийсхоа къовсаме вIашагIкхетара программа я.

Дунен халкъашта юкъерча Совещане дуцийра йоацаш хьаллоац 1969 шера 8 мае Къилбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта Центральни Комитето оттаь 10 пунктах латта, «Вьетнаме машар юхаоттабе лердIамe йолча Къилбехьен Вьетнама юкъарча решене принципаши чулоацам» яха программа.

1964 шера Вьетнамах лаьца женевски решене керттерча принципаш тIарен Вьетнаме хIанз латтача хьал тIарен хьайоагIам я из программа. 5 пунктах латтача Къилбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта политически программан тIен поштe тIен оттаь а пунктах латтача Вьетнама Демократически Республика правительства позицеца цхьажа а я. Къилбехьен Вьетнама проблема къоастаярa оттадаьо дикза да вьетнамски халкъа къевпа бокъонаштен дерригача дунен тIарча машаца хьашташтеи. Цо гаранти лу Къилбехьен Вьетнаме баха нах шоаш къастара йолча бокъонашта Вьетнаме чIоагIа бола машар оттабераш, хIаьта иштта Индокитая цхьача халкъий хьашташте ца езара е а.

Шийх даьйе лорадаш къовсам лоаттабаре йола вьетнамски халкъа бекъо из ... [illegible] ... халкъий бола ... [illegible] ... бакъе а.

Шийх кортамукъалаш шийх лоIаме бахьани вьетнамски халкъо лоаттабу къовсам халкъала чIоагIа хиргIа а лоаргI, дикахьа а лу. Вьетнамски халкъа дечах турпалал, шег котдаргдалараз бола тешам империализмана духьал, машар лорабера тIехьа, эксплуатацехи низ Iотхьаь бераш халкъаш мукъадахара тIехьа лоаттабера къовсаме хьиякхе а стимул а я. Шийх даьле лорача вьетнамски халкъо цхьан хана шийх интернациональни декхар а кхочушду. дерригача дунен тIа машар Iалашбера даьпзьала гIулакх а ду. Вьетнамски халкъо лоаттабеча цу геттара нийсхо йолча къовсаме вай чIоагIа а бертагIа а пункта а тIехьаз. хIаша долаш а да. хург а да.

США агрессена духьал вьетнамски халкъо лоаттабу турпал къовсам социализманеи империализманеи юкъе, прогрессеи агрессеи низашта юкъе латтача дерригдунен къовсама керттерчарех цхьа дакъа да.

Вьетнаме тIема интервенци кхоачашбеш США империалистически низаш гIертар Азерча социалистически форпостех цаI бохье, Индокитая халкъашта машарга, кортамукъаленга прогрессага бола никъ дIакъовла, Азе, Африка, Латински Америка къаман — мукъадахара революциони болама хIама тоха, социалистически мехкий дерригача антиимпериалистически низий барт-цхьоагIо мел чIоагIа а хьега.

США империализмо уж планаш йоаа езаш я.

Эгтара хьалхарча аргIанна Советски Союза а йолча социализма мехкаша, кIаьле иштта дунен тIарча машар безача дерригача халкъаша чIоагIа хьал а лоацаш, вьетнамски халкъо империализма эгтара чIоагIагIа гIа низ бахьанагIа, йолча США-на дIахайтар цар низ довзув доацаш чIоагIа ца хилар.

Вьетнамски халкъа духьал американски интервентана деча варварски зуламаша, дукха нах хIалакбеш йола биологически, химически хьийола средстваш юкъейоалларо ше малярра тьача цу геноцидо адамий совесть эгIазйегIай. Цо дерригача халкъашта хьагучаьнхар ше ма ярра йола, къахетаме йоаца, империализм.

Цу дерригe а дуккхача нахах, царца цхьадолза капиталистически мехкашта хьалхе лелерех а тIехьа, тIа-тIа дукхагIа политически а моральни а дIакъоастабар агрессор. Шийх тIехьагIа дездулавеша американски общество уизара йоацаш болча. Вьетнаме беча бIехача тIемо тIатIа дукхагIа ... [illegible] ... бола США-на.

Вьетнамски халкъа турпал эздел империализмана духьаларча халкъий болама къоастам бечарех цхьа фактор я. из иштта хьагучадоал кагирхой, студентий дехал долча гIуллакхашка а.

Iалашьяте йолчча тIема машинна тIом бешехьа а, цхьакхал оттаь условеш а йоаца агрессор ше Вьетнама Демократически Республика территоре тIа етта бовбаш ца социйтам а Къилбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта цхьатарра бокъо ... [illegible] ... Къилбехьен Вьетнама халкъ мукъалкхара ... [illegible] ... чIоагIа ... [illegible] ... от США интервенташтен ... [illegible] ... тен. Территоре духьа а ... [illegible] ... даьъ тIа ... [illegible] ... оттадаьл. Еха марионетски режим духьала США ... [illegible] ... лоаттам.

Уж турпала вьетнамски халкъа, социализма ... [illegible] ... халкъашта ... [illegible] ... коммунистически болхлойи болама, дерригa машар безаши прогрессиви дерригa ... [illegible] ... лоархIаме толамаш да.

Вьетнама толамерча къовсамо къахьоах дунен халкъашта юкъерча ... [illegible] ... соотношени хувцалар, социализма, демократа. ... [illegible] ... хара ... [illegible] ... дунен тIа ... [illegible] ... хилар.

США агрессена духьаларча къовсаме Вьетнаме хьаллоацам болча шорача болама къьасттa ... [illegible] ... дахьенхар дунен халкъашта юкъера коммунистически болама, тIехьа цу ... [illegible] ... дерригa антиимпериалистически низашта юкъерча моастагIчох.

империализмана духьаларча къовсаме лелалеча гIуллакхашта тIехь кхоталален цхьоагIо хилеи безам болаш хилар.

Вьетнамски патриотий къовсамо хьахьоах: хадданза империализмана духьал, кортамукъа даларан шийх лоIаме хилараш тIехьа къовсам лоаттабу а шийх оагIорахьа Советски Союз, дерригa социалистически мехкаш, дерригача дунен тIара машар беза низаш дола а халкъ эвадулургдоацаш.

Юкъерча моастагIчоа, империализмана духьал лоаттабеча къовсаме дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламен дерригача антиимпериалистически низийн цхьоагIо а кхотадалар а чIоагIагIа ма хул деккхагIа хургда цар низаш.

Халкъаш мукъадахара байрахьдаьхьан коммунистически болхлойи партеша шайрагIа хьал ма дIо агрессе империалистически политикана духьала къовсама уж хьадагIа керте ма отт шерагIа а пайдамагIа а дегIабоагIабагIа дуккхача ... [illegible] ... антиимпериалистически болам.

Шоайта чIоагIа эшам хуллашехьа США милитаристски гIозараш юташ дац Вьетнама хьахьехьара агрессиони неоколониалистски планаш, вьетнамски дош тIема пачхьалкхе къоастале чIерталла дIахо хьош да, шоай тIема конфликт шерьяра кхерамерча новкъа кхы къар ца луш латт уж Лаоса территоре тIадI тIехьа дукхагIа бомбаш еттош хилароs нейтральни Камбоджана духьал халданза еча провокацешех хьахьоккхаш махиллара.

Эттара хьалха США-ен Къилбехьен Вьетнамерча агрессена юкъе дакъа йоацача кхычох эскар дерригa а дуццанга йоацаш арадаккхар а долаш, Вьетнама Демократически Республика правительстваи Къилбехьен Вьетнама мукъалкхара Къаман фронтеи нийса дIадехарех йола переговораш гIуллакхаца а реалистически а чIоагIа а ца тувш а США правительство Парижера кул оккалашн. Из дера иштта уж гIерт демагогически маневраша дунен халкъашта юкъера общественноста ориентаци йохае а низ бара наькъана тIом бейш йоаштa ца доахадеча толамаш переговорий истола тIа даха а.

США-я цар сателлитийн эскар дерригa а дуццанге йоацаш арадаккхарах дола керттера дош къоастаде тигац цар, ичча оагIорахьера эскараш арадаха деза йоах. Цуна агрессори агрессе низ, тIабацара цхьатарра лерхI. Цхьабакъда США империализмана цIаккха а могаргдац Вьетнаме агресси йолаьр а из цIагIерта дIахо хьор а из ше хилар къайладахьа...

Вьетнамера американски интервенци дерригача дунен тIарча машара хаддама бола кхерам ба, машара, къаман шоай лоIаме хилара, демократена, социальни прогресса тIехьа къовсам лоаттабеча халкъашта духьал ала даккха гIертига да. Пролетарски интернационализма принципашта тешаме болча дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама тIехьа тIадоагIача хIар а вежаршка бартцхьоагIо хилара уIалавика вьетнамски халкъа мел эшаш дола новкъостал дергда цу нийсхон гIулакха тIехьа котдаллалца. Шуна коммунистически болхлойи партеша доккха дакъа лоаш дерригача дунен тIарча машара гIулакха кортамукъаленна социализмаи гIулакха юкъе.

Коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча совещане чIоагIа хьажа дIакхайкадо вьетнамски дош къоастаде йиш йоа вьетнамски халкъа къаман керттера бокъонаш Iалашъяра ларда тIа шера, аьна.

ХIана, вьетнамски халкъа къовсаме лоархIамерча этапе бахьанача хана, Вьетнама Демократически Республикен Къилбехьен Вьетнама Къаман фронти бахьан долаш хьадаьд дош нийсхоша политически къоастадара мел эша хьажи хьадаьча хана, олга хьадех:

— США декхарийла я Парижера йиь оагIорча конференце шийх обструкциони позици йита;

— США декхарийла я Вьетнаме шоай леладу агрессиви гIуллакхаш Iалашъяте чехка сацийта. Къилбехьен Вьетнамера шоай эскар, хIаьта иштта шоай сателлитий эскар дерригa а дуццанге йоацаш а арадаккха;

— США декхарийла я кхыча мехкара нах юкъе а ца лехкаш шоай чура гIуллакхаш шоаш къоастаде Къилбехьен Вьетнаме болача веза бокъо хилар тIаэца;

— США декхарийла я Вьетнаме Демократически Республика суверенитетаи кхоерчалстенеи тIаделаргдаь дола моллагIа гIуллакхаш сацийта;

— США декхарийла я Лаоса чура гIуллакхашта юкъе делхиеген агрессеи дIаяккха. Камбоджа территориальни бIарчал телхаенга социйе, цун доазонаш къоабалде. Къилбехьен Малхбоален, Малхбоален Азе пачхьалкхений хьокъе ше дагахоаба агрессиви гIуллакхаш дита. 1954-ча 1962-ча шерашкара Женевски соглашенеш цIенхаштта ледае.

Оаха хьадех Таиланда, Керда Зеланде, Австрале, Къилбехьен Корен марионеточни режимо, хIаьта иштта Германе Федеративни Республикой Японен Вьетнаме США-с лоаттабеча агрессена юкъе гучахьа е къайлагIа а шоаш дакъа лоацилга сацадар!

Коммунистий дуккха а миллионаш нах юкъе болча, эскара цIерах бердерригa дог цIеначча, машар, нийсхо, халкъаш кортамукъа а шоай лоIаме а хилар дезаш мел болча нахага кхайкх тхо ераш дера тIахьедам:

Кхы а хьанадергIа дагьа лаца турпал вьетнамски халкъаца барт, цхьоагIо цилава дунен халкъашта юкъерча болама юкъе!

Вьетнамски халкъах дIакъоастеш йиш йоаца бокъонаш Iалашъяра ларда тIа вьетнамски дош Iалашьяте чехка машаре къоастадар хьалеха!

Къилбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта 10 пункт дьалаоца!

Оаха тIехьа Iалашьяте а машар, СЩА агрессена духьал къовсам лоаттабу вьетнамски халкъо хьаллоацам машар безача антиимпериалистически ... [illegible] ... а цаа болам ... [illegible] ... вIашагIкхейттен йола гIуллакхаш дера!

Интервенташтен цар сателлитан тIен салтий, герз, материалаш ялийтара духьал доаза!

20 июнах женевски соглашенешка кулг яздьча денах Вьетнамаца барт цхьоагIо хилара Ди, США агрессе дIашаккхара тIехьа лоаттабеча къовсама Ди леорда вай!

Сийле хийла ше кхо ца дез шийх лоIамен кортамукъа хилара тIехьа къовсам лоаттабеча турпалча вьетнамски халкъа!

ЛаккхагIа дIе дунен халкъашта юкъерча бартцхьоагIон байрахI!

Шийх лоIаме хилар, кортамукъале, машар Вьетнама!

Вьетнамски халкъа йийсоа гIулакх котдаргда!

Москва, 1969 ш., 10 июнь.

РЕСПУБЛИКЕ ХЬАЛХАРА МОТТИГ ЛЕЛАЮ

Балха тIа толамаш дахарах СССР Министрий Советои ВЦСПС вIашта пхе кварталах карара хира тела Iе байрахх хьожалай К. И. Иванский керте латтача «Старогрознефть» НПУ коллективе. Дика къахьег цо июне а. Укх бетта хьалхарча кIиран задании тIеххкоачаш а еи. «Грознефть» объединение хьалхара моттиг яьккхай «Старогрознефть» НПУ болхлоша.

Соахка укх хана доаккхаш хиначул 37 процент дукхагIа доакхх управлене исхкдаьтта, газ — 29,5 процент дукхагIа.

Планах 6 мера ца йоагIача 16 скважина болх бе йолаллийтай. Царех цхьаяраш керда хьальный, хIаьта вожаш болх ца беш сейцалатташ дукха ха яьккхачул тIехьагIа реконструкци а яь юха а болх бе йолаллийтай.

Укх шера пачхьалкхена планал совгIа 136 эзар сом пайда а беш 378 миллион киловатт-сахьат электроэнерги кхоьй коллектив. Иштта лакха толамаш дахарах хIано вархIлагIа Республикански Сийлен Доска тIа йоакх «Старогрознефть» НПУ коллектив.

Я. МОИСЕЕВ.

Пхо шера' алам хадаь хьалха кхочашъяьо Ленински къахьегама ... [illegible] ... Грозненски машино-механически заводе дуцан ... [illegible] ... Царех ва галь-расточник Коровин Виталий Николаевич. 16 шу да цо цига болх бу, цу юкъа массехк байракъ гоабах кераерзаьй цо. Цудуьи вIашагIделаса цун юкъера лаархIача хIара сменагIа норма 150—180 процент кхочашъе. Ше коммунист хиларга хьежжа общественни балха тIа а хьиира дакъа лоац цо.

Сурта тIа: болх беш воал слесарь-расточник.

В. КОРОВИН.

Н. Плиева сурт.

КПСС ОБКОМЕИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

ЛЕРТТIА КИЙЧО Е ЯЛАТ ЧУЭЦАРА

Юрта бозама министерства, «Сельхозтехника» республикански объединене, «Скотооткорм» консерви промышленностен тресташе, «Грозвино» объединене, парте дукхача райкомаша, районни юрта бозама производственни управленеша, колхозийи совхозийи кулгалхоша хIана этте кхоттама хьелаш тоакхадац, кийчо ю ялаташ чуэцаре дIачудаларен.

Геттаре мела лел комбайнашта, силадской помещенешта, теразашта, жатнашта, ялаташ цIендеча машенашта, транспортни средствашта, тIадоагIача наькъашта ремонт ялеи дьаттаеш кийчалген Грозненски, Назрановски, Урус-Мартана, Гудермесски, кхыча районашка, Шалла, МалгIабика, Ачхой-Мартана районий цхьадолча бозамашка кийчо ца яц геной волонмашер, стогометателеш, чек ... [illegible] ... гамаш хьагульеча хилехза аргIоаца кхыйола техника.

Грозненски, МалгIабика, Сунженски, кхыча районашка ялаташ чуэцача агрегаташ тIа болх бе механизаторий кадраш кхоачамболлаш кийчъяьц. Цу тIа а, механизаторий кадраш кийчьяре планаш цу районашка цхьаькха а шера кхоачашъешац.

Дуккхача колхозашки совхозашки ... [illegible] ...

... [illegible] ... районе ... [illegible] ... кхы культураш дIаера цу хана нийсъуш доле кхы балхаш дара. Мероприятеш кийчьяьц ялаташ доаккха, цIерагIа, лечкъадеш, кхыча тайпара дола цу дайташ лорадара.

«Сельхозтехника» объединене ... [illegible] ... комбайней ... [illegible] ... кхоачамболлаш дIадоладаьдац ... [illegible] ... юхаметтаоттаенга, ... [illegible] ...

... [illegible] ... материалашца, инструментий ... [illegible] ... дешац.

Республикански производственни ... [illegible] ... ялата продукташ комбинатов промышленностен управлене чIоагIа мало ю керда хьедалне товарни фуна лоархIам ялат дIачуэца ... [illegible] ... механизаторий юкъьяра.

Ялаташ чуэцам дIачудаланз ... [illegible] ... цIенкашта кхоачамболла ... [illegible] ...

... [illegible] ... совхозашка управленеш, ... [illegible] ... колхозашка парторганизаци ... [illegible] ... КПСС обкоме бюрос республика Министрий Советан ... [illegible] ...

... [illegible] ...

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОНА «ПУТЬ К КОММУНИЗМУ» ЯХАЧА ЮРТБОАХАМА АРТЕЛА КОЛХОЗХОШИ СПЕЦИАЛИСТАШИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР БЕРРИГАЧА КОЛХОЗХОШКА, СОВХОЗИЙ БОЛХХОШКА, МЕХАНИЗАТОРАШКА, ЮРТБОАХАМА СПЕЦИАЛИСТАШКА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Оаха, «Путь к коммунизму» якача колхоза къахьегамхоша, дегlа денна — Коммунистически партин Советски пачхьалкхен хьаькъ В. И. Ленин ваь 100 шу дизара аlхъадолкаш, тхоай торонаш лаьрхlа а лаьрхlа дош деннад, пятилетка дикаlгlча шере шура, фуаш, тха дакххарен доххарен шера социалистически деххараш 1969 шера 7 ноябрь — Октябра 52 шу дуза де хьатlакхачалехьен хlаьта дулх доххара — 1969 шера 5 декабрь хьатlакхачалехьен кхоачашде, 1970 шера тlаьйца дехкараш кхоачашдара чlоагlа лард йолла.

Тхоай декхараш толаме кхоачашдара хlара ферма, тlехьаленна а хургдолаш, дикагlа доала гlожача, мошача, концентрированни доакъарашца lалашъе дерхl оаха.

Колхоза правлене, парткйни организаце хьадда мероприятеш кийчъяьй гlожен мошен доакъараш, хlара беттан 1969—1970 шерий lан тlехь чусоцадаьча ерригача хлиен доаланна мел эшарда а хайна, дукхагlа дахен кийчден.

Ахка — шура дукхагlа талеи доахан чlоагlагlа дежен ха. Оаха мошача конвейера схема е оттадь, кунга хьежжа дlаболабаьб болх. Ахкан лямелаха общественни доахан доакъарашка lалашдара ерий тlаьньнача баьций даьгlенаш я тха 11,9 эзар гектар, шеррашера дlаюча баьций — 451 гектар, цкъа дlайийча дукххача шерашка тlаюлача баьций (люцерна) — 250 гектар. Цул совгlа, ма боле ялаташ чуйлача кхашка дlаюргlа оаха 700 гектар хьажкlий, царех 100 гектар мошача доакъара хьакъоастаергlа. Доакъара лаьрхlа 20 гектара тlе дlайийнай бахчевой культураш.

Цу тайпара, 37 эзар тони мошача доакъарий йоаькхаргlа оаха. Царех 24 эзар тони ерий тlаьньргача баьций даьгlенаш лургlа, вож юхейнка 13 эзар тони шерра-шера дlаюш тlаюлача, цкъа хlайийча дукххача шерашка тlаюлача баьций, мошача доакъаралаьрхlа дlайийнача хьажкlий чотах йоаькхаргlа. Цо йиш хулийтаргlа доахан мошача доакъарашца дизза lалашде.

Доакъарий чlоагlа бена lалашъяра, lай доахан чусоцаьлча хана цкъа кийчдергlа оаха 3,7 эзар тони гlожа доакъараш, хlаьта уж шлачарца кийсама 128 процент кургаь, цу даьхъе 5 эзар тони аьла е кийчъяра планаь кийслача 116 процент. мошача доакъараш — 42 эзар lтони. Хlара условии бежана лоархlеш гlожача доакъарий 19 центнер хургаь, цу даьхъе 10,8 центнер аьла, хlаьта из зоотехнически боаренагlа страховой запас е йолаш шера доахан кхабара эшшача боараш.

Ужжал доакъараш кийчдалга lалашдара дlадахача шерашка дlайийна люцерна е тха 900 гектар. Хьувкъам — гектаре тlара 40—50 центнераш лохагlа бояреш. Ерригa чуйхаргьар дегlа чlоагlа чайдаш йолча баьцан аьла 2,6 эзар тони. Цул совгlа, укх шера бlаьстан юкъе кхы а 400 гектара тlа дlайийнай люцерна. Цо 400 тони совгlа люцернеш йол-лургьа. Ерий тlаьнкача баьций даьгlенаш 600 гектара тlара 900 тони аьла йоаькхаргlа оаха. Силоса лаьрхlа дlаюш 850 гектара тlара хьажкlаш, царех 600 гектар ма боле ялаташ чуйца доалача лаьттаншка дlаюргьа. Веккех даьхка 450 тони витаминий хьоар кийчдергда оаха.

Укх деношка люцерна йол кийчъяра балхаш шерра хlадолаьдаьд механизаторашен кхаш леладерашен.

Укх массехк шера вlашта доакъараш кийчдеча балха юкъе дlахъе лоаш зеваш звенос. Царна кулгалдеш ба хьалхарча комплексни бригада Леонтий Цесарь, шолагlча бригаде — Петр Брычкин. Звенорка дlаенная биаза муль тlабилла, балха оасарле лакха йолаш пайда чаш йола йол хьокхача машиний комплекс.

Доакъараш дукхагlа дехара чакхъака оттаь мероприятеш толаме чакхйоахилга, эзгара хьалка, механизаторийн кхаш лелидерийн къахьегама хьинарах тийшаш, Юртбоахама артеле доакъараш кийчдеш болча болхлой, къахьегама мах телара система оттаьй моральни материальни стимулироваии вага юкъе а хьош. Кийчъяьча аьла хlара тоннах 2 сом яду звенона. Йол дика хуле, керттерча махкал совнагlа хы а 50 процент яду. хlаьта йол дика а во а йоалаш юкъера хуле — 20 процент. Нагахьа санна йол во хуле звеной беррагача сленей 20 процент алоиш сошаду.

Деррига доакъар звеношкара эза а эзе тхьаэ, доахана lадоаккхаргдолча моттигайка хьатlа а эзе, цига цунна хьалхара жоп дургдолча валата хьежа дlалу. Тохал дукха тlожа доакъараш кийчдеш. Итт дийнахьа кийч а яь фермашта хьатlехай копатедача аьла 420 тони.

Юртбоахама артеле болх беш я АВМ-04 (витаминий хьоар доакъа агрегат). Хlаналле а кийчдаьй 20 тони гарга витаминий хьоарь.

Гlожача доакъарашта юкъе чо 42 процент да. Кэ бола ялаташ юхкаш ма могга лохагlа йоагlийсаргйолаш хьокхаргда оаха. фупповой методагlа болх байтаргба комбайнашка. Ялаташ оарлача хана мела а детташ аргlаш дергда чах. Шерра юкъейоалаергlа тракторий волокушаш, стогометателеш, кхьйола механизмаш.

Хlана ма могга силос йоллара балха хашнахьа кийчдала а из дика чакхбакха е гlерташ да тхо. Ахка хlадалалехьа товаргlа оаха ерригa хьайбаш чулоаттаду помещенеш.

Дlаоача хlамай фу хиеш я тха колхоз, республика боахамест люцерна фу хеду оаха. Фу кхедара укх шера дlакъоасталаьй 400 гектар лаьтте.

Доахана мел ерий доакъараш lалашдара чакхъяа лаьрхlа мероприятеш толаме кхоачашъяро тхоьа йиш хулийтаргьа деттача доахана йоа продуктивность чlоагlа лакхъе, доахан дукхагlа дикагlа кхаба. Укх шерре а 3400 килограммаш дlакхоачаергьа оаха тlара кхоабача lаттагара йоаькха шура, хlара устагlанна тlера 6 килограмм тха доаькхаргда.

Пхе шера план кхоачашйар дуцьа шерра социалистически ячь к йоаржарь, беррига колхозхой, совхозий болхлой, механизаторий, республика юрта боахама специалисташ тlаьхе оаха дlакхойладаь тlулахк хьалланара — шортта доакъараш кийчйтари доахангa lа зика даккхийтарк дуцьа лелача социалистически яхьа цхьатарра юкъебаккара.

Кхайкарал дийна а дийна, тlаlийцад юртбоахама артела колхозхой вахара собраше.

К П С С О Б К О М Е

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОНА «ПУТЬ К КОММУНИЗМУ» ЯХАЧА ЮРТБОАХАМА АРТЕЛА КОЛХОЗХОЙИ СПЕЦИАЛИСТИЙН КХАЙКАРАЛА ХЬАКЪЕХЬА

КПСС обкома бюрос къобалъяьй Нохч-Гlалгlай АССР беррагача колхозхошка, совхозий болхлошка, механизаторашка, юрта боахама специалисташка обществени хьайбашта чlоагlа доакъарах чlоагlа база хьалрен доалаша lадакхха дика кийчо ерен хьакъехьа тlаьхехьи баьча Шелковской районь «Путь к коммунизму» яхача юртбоахама артела коллектива инициатива.

КПСС горкомашка райкомашка, районни юрта боахама производствени управленеш, юртбоалама артелий кулгалхойн партийни организацешка декхарийла а Шелковской района «Путь коммунизму» яхача колхоза хьокхамагlа доакъарий культурай хьувзъам лакхбар дуцьа, балхии лерттlа [illegible] доакъараш кийчдеш, доалана lа дика кийчдара шой хашнахьа кийча кийчдоа шерра социалистически [illegible] болхаш.

Материальни [illegible] дукхагlа кийчдеттара гlулакхий къастадукха лоархlаш а беш, колхозий [illegible] совхозий директоров могадаьа доакъараш [illegible] балха болхлошта [illegible] тlеха тlулакх [illegible] хьаьсдоалладеш. Тlехдиша [illegible] доакъараш декарга йоаллаш план [illegible] кхоачашдарах натурами мел [illegible].

Республикански районни [illegible] редакцешка, радиовещани [illegible] комитеташ декхарийла [illegible] хьайбашта [illegible] доакъараш кийчдарах, [illegible] доалаша кийчо ера лелаю кхаьнанта лел хаддаяа дуцьа.

ВАЬЦАДААРАШ [illegible] БОЛЧА

Ачхой-Мартана района «Овощевод» [illegible] совхозе укх шера 180 гектара тlа байцадаараш дlайийнад. Хlана хьалхара культураш я а баьшна помидорашта, нарсаьшта кхыча культурашта оасар даь боалаш латт звеной членаш. Хьалхаче къахьегаш ба укхаза рационализатораш Демильханов Махмад, Зябльданов Ахьмад, Исмаилов Баавуди.

Дика гlулакх даш хьабоагlа цоаш кхеча культурашта Мамаева Сежидат, Мамкаилова Неси, кхыбараш. Ден вормаш шозза тlехдовидешь цар.

Укх шера теплицашка бакаладараш кхезе а бальбеннаб боахаме. Кердача нарсий бlаьш килограммаш мах беш организацешка хlахьачийтад.

Шоаш лоархlача тайпара гектара тlара 120 центнер баьца кхараш кхезе гlертача звеной коллективаша шерра къовсам боаржабьб баьцахоарашта зене йола жаболлаш хlеанаш, лоараш ца кхетийта. Цу гlулакхо мел мол хаш lалашъяьй боахамо.

Б. ИСРАИЛОВ.

РАЦИОНАЛИЗАТОРИЙ НОВКЪОСТАЛЦА

Укх тlехьарча цхьан шерен аз шерен кхоза дукхагlа хиниб Грозненски автокомбинате новаторашц рационализаторашц. ВОИР НТО советаш йоашш кхы а общественни конструкторски бюро вlашагlъелла укхаза. Хlана 30 гарга рационализатор ва комбинате. Цар балха юкъейоалаьча предложенеша 6 эзар сом пайда баьб пачхьалкхена. Духхьал керда техника юкъейоалаярах хиннa пайда 4 эзар совгlа сом да. Автомобилашта технически гlулакх дараш решить ярах эффективность даккхьарв гlалгlадаь да новаторийн — рационализаторийн балхаш.

Дlададаьчу шерадоалаш Казане рационализаторийн изобретателийн Ерригсоюзни съезде вакл хилар автокомбината керттера инженер К. И. Шкинев. Цо ницара денача эскизеха набросхеш (чертежех) шоай баьха кердадераш юкъедаха йиш хилар автокомбинатий. Масала, воаккхагlволча инженера В. И. Литвишко кулгалц автоpемонтникаша А. Титова, И. Фисенкос, А. Почивченкос монтажно-демонтажни балхашта хьалхlа бакха дика приспособлени инструменташ кийчъяьй. А. Титова автомобила тlехьашкара чархаш хьайоахаш фенгаш хьахьувзамо дlоагlа дош. Хlана бlехьа(?) е [illegible] хьалхагlа еанна [illegible] цхьаза [illegible] сен хьалхагlа [illegible] торемонтникий. Кердача конструкцех даьла дlоагlаца дукха хало йоаш хьакха йиш я машина тlехьашкара чуханахьара чархаш. Цу гlулакхо йоккха атто яьй авторемонтникашта. Иштта дика гlулакх карагlдаьяр Ленински къахьегама вахте латтача И. Фисенконей А. Почивченкоей. ГАЗ-51 двигатель шелью фигурни шланг-петрушка хьаьй цар. Дукха да новаторашта рационализаторашта карагlдуьла гlулакхаш, цар йоккха пайда бу пачхьалкхена.

И. ОЛИМБИЕВ.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга

ИЛЬИЧА ХЬИЙХАЧА НОВКЪА

III. ВОЛЖСКИ СТОЛИЦА

Хlана массахагlа кийчеш теплохада радиста «Мишта пакъаденах Нижний!» яха [illegible] тlаьзола [illegible]! Турмеша «ве lошань» тайкаш мара [illegible] пакъалоахаш сацене а сагота хет дукхаезаенначa моттигашцара къаста.

Бакъда, тхона гурга дукха керда хlамаш, йоазаргья керда моттигаш. Тха ниъ — Нижний Новгородагахь ула. Из я сийлахь-воккхача пролетарски писатела А. М. Горьке, народовольца Александр Ильич Ульянова, революционни демократа Н. А. Добролюбова, эзгара хьалха К. Маркса «Капитала» эрсий меттала дахккхача Лопатина, ВЦИК-а председателя Я. Свердлова, халкъа турпала Кузьма Минина даьхе. Цу горде хьеза хинав Владимир Ильич Ленин а.

1221 шера кназа Юрий Всеволодовича йилла Нижний Новгород массехк бlаь шера Руси истоpечухь lалаьмате боккха лоархlам болаш хиннай. Географически атту болча моттиге уллаш хилар бахьан долаш (Волгех Ока яха хиш вlашагlкхеттача) ло гаьнна тlехьайнар Поволжье кхьйола городаш.

Ше йиллача хьалхарча мин бlаь шера цхьайттаза моастагlашта духьал оттайнбар цун, верхlаза чил шаре ца отташ хlалдийнр город. Хlана кайна гуш дага Нижегородски Кремле чанашкйна доаккхий пенашцар лакхал 12 метр, шорал 5 метр — хьалаьа 1500—1511 шерашка, хlаьта уж хьалдаьчул тlехьагlа цхьанна а моастагlча мегадац город дихха.

«Петербург — Росси корта, Москва — цун дог, Нижний Новгород — кисa», — оалаш хиннад купецаша. Из кийса а хиннад, хlана аьча цхьан хана Поволжье эзгара йоккхагlйоаль торгови центр хинна Нижний, цига хулаш хинна вlи хеза йоал йоккхий нижегородски ярмаркаш.

Из иштта дале а тамашийна контрасташ йолаш хиннай цу хана Нижний Новгород. Аьлах хьалбикъача купецашта уллуч баьш хинаб къела бее боалха кегий поселенникаш бурдахаш. Петербургерчарнен Москверчарнен къуцеача бlаьхийча наха хьалдаьча ринадайтен соборашта уллуч латташ хиннад чукарнар кхерам бола яиекача наьха шеполашна хабаакашца...

Кхатаха бетонаха хьалхь Горьковски хиш вокзал йолча дlахоач тха теплоход. Вокзала архитектурни форма доккхача кемана тара я. Хlанзарча Горьке — кемаш деча боккхача центра мий тайпара символ я из. Цхьа миллион совгlа саг вахаш йолча из город вай мехка машинаш а йоккхагlйола центр. Поволжье йоккхагlйола транспортни узел. Цун керттера культурни центр а. Из деринга дlадаьлча Горький сийлен революционни, тlема, къахьегама традицешй город я.

1918 шера Нижний Новгороде хьайийллар вай мехка эзгара хьалхара университет, кинематограф кхоалагlчара бlаргадаьра нижегородашта. Хlанзчул кхоатакъе ниъ шу хьалха хьалхара трамвай аральэр город уллицашка. «Кисаш лораделаш, гонарш ма дай!» аьнна сакъердаме табличка хиннай трамвая чайарх хьалтеха.

...Тха городе дlакхаьчар балха ди кхоачалу ха дие а, тха аьтту баьлар. Тхох цхьаннена вовзаш хинна Горьковски автомобильни завода инженер Белов Владимир Серафимович гlала а наха тхона город йовзийта раьш хилар.

Хоаче улицашка, майданашка гlолла йода тха «Волга». Массанна а бlарг тlоетт А. М. Горьковна оттаьдаьча воккхача памятника. «Дика-м ба са векхалоий!» аьнна аьлача наха раьж хинна бордбордагlа вехаш санна латт из къона писатель.

Тамашийна а доккхий а гlулакхаш карагlдuча писатела мехкахоина. Укх тlехьарча хана Горьке хьахиннай бlарча керда районаш. Царех эзгара йоккхагlьар — Автозаводской район. Укхаза бах Горьковски автомобильни завода болхлойн инженерно-технически болхлойн.

Тха «гlид» Владимир Серафимовича хьахьах автомобилаш еча заводе вехий керусеш. Къегаш керда хьекха басар а долаш предприяте кхара арахоа грузовойн легковойн машинаш. Завод болх бе йолалча денъ цига хьаьй эзн миллион совгlа грузовойн цхьа миллион совгlа легковойн машина.

— Завод [illegible] [illegible] дуьтт. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] кийчдуш ба [illegible] [illegible] совгlа хургъ [illegible]. — [illegible] инженера.

Цо доккхал а дей хьахьокх районе хьалдаь дукхаза вlашгlардаь хоза гlенаш, кинотеатраш, тикаш, берий учреждениш, салоlа моттигаш.

Цул тlехьагlа тхо хилар Сормовски районе. Город эзгара къахьегагlа йоза, Росси кемаш деча промышленноста йоккха центр, болхлой класса революционни болама дlаьхий истори дола центр а из. 1849 шера хьалъяьй Сормовски кемаш ду завод. Лулен тlа эзгара хьалха укхаза хьаьй пейлечерпалка, «Ванил» яха эзгара хьалхара теплоход а сормовчаша даь, къеыагlарча завода цехашкара арахийцаб «XX Гlаьшерен» хинагlдола вароашке.

«Красное Сормово» завода болхлошка чlоагlа доккхал ху революце гlулакха дукха хlама карагlдаьцна бронепоездаш, эзгара хьалхара советски танкаш, дизельгlола машиннахьа вагонаш шоаш арахийна хилар.

Кердача техника лаборатори а Дай-мехка кемаш дега промышленноста флагман а я хlана «Красное Сормово» яха завод. Цун верфашка хьадаьл башхадина дизельэлектроходаш. Хиш кlалхарча тхьамаица лела сорм ичай кемаш деррига дунен тlа доккхаш за. Тlехьара вар хьальча кердача кема сахьача 120 километр ниъ бу.

Вай мехка а доазол дехьа а йевзаш я Горький города кхьйолча промышлении предприятеi продукци. Царех я фрезерни станоккаш ю завод, Орджоникидзе цlерагlйола «Нефтегаз» Двигатель революции» яха а телевизораш арахеа а заводаш, кхыараш...

Нижний Новгороде тхьаь итт шера гарга ваьхав Алексей Максимович Горький. Экскурсионни бюрора енача йоlе йовзийтар тхона сийлахь-воккха пролетарски писатель ваьха, дийна, цун цlераца вара хиннa йола моттигаш. Малковски цlерагlча улица тlа йоал машина. Цу улица тlа да вlаьххийча селепромышленника хьалдайта тамашийна хоа Рождественски строгановски кинаэ. Хlана цу чу халкъа промыслаш музей я.

Цунна гаьна доаллаш дегlа [illegible] [illegible]-даь [illegible] цlенош.

«Бераl» яхача повеста тlа ма Нижний Новгороде бахар хатадеха Алексей Максимовича дадаь.

«Кема тlара lо а даьлна тхо, дукха наь йоахача урагlенах хьатlадела. Успенски уезда эзгара лакхеха аьтта беда дlа тlа а тоlа мо улица дlа а йолаш латтар бlеха-ше бее басар хьекхалеха тхоа тlехва хлаара дагlаш верий делл [illegible] цlа».

Из зака из Каширингlар цlе, хlанз цу чу а А. М. Горьке бера дахара музей.

[illegible] дlачуваьлча хьагlа хlаманашта басар дешахинна цlенош (красильна). Цу готтача, бакъда хlагlа даим йоалаш хинай [illegible], цхьакха даим хlамаш хьахинай, хьа гlеттам хиннай.

Цу цlенагlа оагlув а болаш йоал картина. Цу чу дьыттай Каширингlар цаl жира йоана М. Горьке, цуьа-нанна чlоагlа дукхаезаш хинна геор — Шарап.

Цунна духьала йоалл цхьа кор долча ишйлача кийче ниl. Цу чу хьалъулл кlерам чу латта лучча фонарь. Цига я хlамаш оттача, хий кхухьача мел эшар.

Кийче кхоачалуча дегlа цlен кlалхарча пашпла чу йоаь ниl. Цига яьхай Варвара Васильевна — Алексей Максимовича нана.

Цу готтагача, бадеча цlенишка чlоагlа къе хиннай, вlалла а дlайоалаш хинай хьаь, дахи шоайла къувсаш а гlар ош а хиннаб нах.

«Укхаза, — яздаьд А. М. Горьке «Бераl» яхача повеста тlа, — дlаболаделар, хlаьта lалаьмате сиха хlа а дахар са дуьцалга деана хала вlзар. Из дагах сона говза, бакъда болча тайпара бупача саго бийна хьона фальсанна».

Горьке вха а тхьаь итт гарга моттиг я сийлахь-воккхача писатела цlерашца йоаллаш. Царна юкъе болчаь да Короленко улицагlара № 11 йола цlа. Укхаза 1889 шера эзгара хьакха вlашагlкхийттаб Алексей Максимович В. Г. Короленкой. Цу хана lададаладелар цар доккха творчески доттагlал.

Ленина улицагlа а А. М. Горьке Пачхьалкхен литературни музей. Писатела литературни балхоца юкъаена мел воар экспонат я музее.

1905 шера большевистски парте вода М. Горький. Цу шера ноябрь бетти Петербурге хиннача парте ЦК заседание вlашагlкхийтар В. И. Ленини А. М. Горькийи.

Музее дукха да Владимир Ильича Алексей Максимовичо шоайла дlа-юла ахийтача письмой телеграммайн фотокопеш. Художник а партийни публицист а хилар хилар А. М. Горька сий даш хиннав В. И. Ленин.

Царна юкъе оттад боккъонца долча цlенача доттагlала тlулакхаш. «Алексей Максимович, — яздаьд Н. К. Крупскаяс, — Ильича дукха воаш лондонски съезде шийна вагlун болаш хинни саг санна, из цунна дукха воар хуьлийтар.

Хьалхара тхьамаш, ах, дош [illegible] Горький художник дукхашех кхеташ хилар лоархlар цо Горьковца къастта дагарь къонахьа дера».

Хала да музея укха Владимира Ильича Алексей Максимовичей шоайла яздаь письмоши телеграммаши ца енаш тlехвала.

Шоаш хийна мел болча хала тоьла ца деш чакхдаьккхал цу сийлахь-воккхача наха цlена доттагlал.

«Из сона дукха везар, вода а везар»... — В. И. Ленин венна дукха ха яьлалехь яздаьд А. М. Горьке.

...Революцие баьча В. И. Ленина терках даим тlаувнаш хиннай йоккха пролетарски центр йола Нижний Новгород. Цига марксистски болаш хьахилар а дегlабар а В. И. Ленина цlерапа дувзаденна да. 1893 шера дена 1900 шерага кхачалца из дукхаза хинав цига, къамаьлаш даьд моттиге герча социал-демократашца, юкъарчал доашаш революционни болама кулгалдаьд.

1894 шера аьхки Володарски улицагlа № 57 йолча цlагlа социал-демократкай А. А. Рукавишниковой квартире В. И. Ленина наха юкъе беча балха керттерча методий хьакъехьа совещани даь нижегородски марксисташца.

«Шеначa» экономически къовсамагара даьнна политически къовсамга доалара тхоан керда лозунг дахьаш вера Ленин. Хlана санна дагалоагlа сона цо аьлар... Хlара прокламаце тlа экономически эшарех дийца на lеш политически lаьдал декхарех я дуьца деза...», — яздаьд А. А. Рукавишниковас.

1895 шу чакхдоалаш Нижний Новгороде хьахала йолаелар хьалхара социал-демократически организаци.

Нижегородски социал-демократе йолх тоабара чlоагlа лоархlаме хилар 1900 шера бlаьсти В. И. Ленин Нижний Новгороде вар. Цу хана Россерча революционни болама керттерча декхарех цаl дар социал-демократе ниа балаш йоалгlача оппортунистически хьехамца «Экономисташа» илийна къовсам лоаттабар.

1900 шера июнь бетта тlехьара Нижний Новгороде вера Владимир Ильич. Цу хана из сецар Невзоровгlар болча (Горьке улица № 127 йола цlа). Конспирацена чlоагlа аьтту болаш моттиг хиннай из. Шеа юхе лаьссаре, хьу хиннай. Лачкъа волаш хилча из атта дулургдолаш хиннад.

Горьковчанаша юламеттаботтадаьд Владимир Ильич [illegible] кийнахьа ваьха а по совещани чакхъяьккха а цlа. Укхаза хьайийллай В. И. Ленина цlа-музей.

...Волжски столица оал эрсий сийлахь-воккхача хиша юхе уллача хозача, йоккхача городах. Городо къахьегамхоша тешаме лелаю даьй революционни, тlемахьалхьегама традицеш. Цар хьинар ма кхедеш къахьег В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна лоархача яхье.

М. ХАМХОЕВ.

Ленински комсомола пугlаршна дукха кагирхой хьайбаш дукха ха йоаллаш Ножай-Юрта. СУРТА ТlА: ВЛКСМ-е Ножай-Юрта райкоме хьалхара секретарь В. Аммаиев комсомольски билет дlалуш, воал К. Вахаевлашка.

В. Дзясказ сурт.

БЕРРИГА НИЗ—ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА

Укх пятилетках дикка дукхагlа продукци арахеца йоленний Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллектив, лакхъяьй производства эффективность, къахьегама оасарле. Къаь шера юкъера лаьрхlача хlара шера тlакхийтта продукци 3,8 процент а. Из бахьан долаш кхаь шера пачхьалкхена планал совгlа баь пайда цхьа миллион 120 эзар сом да. Къахьегамо оасарле лакхъера задани 104,8 процент кхоачашъяьй.

Ала деза цу кхьагlа дикагlа толаваш 1968 шера дахьалга. Цига дика гlо дир планированен экономически стимулированен кердача хьелашка болх бара завода дика кийчоно. Сохха шолагlча кварталe деза кердача системах болх бу оаха. Керттерча производствени фондех, бедалах, капиталах, энергоресурсашка кхача материалех дикагlа пайда эцаро къахьегама оасарле лакхъяра бахьан долаш пачхьалкхена баь пайда 1967 шерачул 6 процент дакхагlа хилар цу шера. Арахеца продукци дукхагlен цунга дlадоадар лохагlен хилларга хьежжа торо хилар социально-культурни мероприятей материальни обшрени фонд заявле а. Хьайча хинначул 2,5-зза дукхагlа хилар материальни обшрени фонд. Из бахьан долаш 1967-шера енначул 4,5-зза дукхагlа премеш деар совка болхлошта.

В. И. Ленин ваь бlаь шу дузалга денна сийленна пакъахара дика къахьег тха коллектив укх шера а. Пхе бетта товарни продукцеа реализаци [illegible] план 1,9 процент тlехкхоачашъяьй, хlаьта къахьегама оасарле — 13,8 процент.

Цхьабакъда, соахка цу хина хиначунца пайсийча къахьегама оасарле 2,8 процент шера дакхъеннац, юкъера лаьрхlача алаш 7,2 процент лакхденнача. Кердача хьелашка дахача из эсала цьохкаш ба.

Укх шера цхьоалагlча квартале катализатораш арахецара план тха лоха хиннаьле а, цхьайолча технологически установкаша ремонте латташ дукха халаш къахяле а, кхьча резервех пайда а ийна шоай болх тоабе хьажаняэр коллектив. Къахьегамхой хьалхаре деккар да хlинц бедея кхоачача процесса интенсификаци а еш, хlара производствени участкера балха ханах биза пайда эцар. Уж торонаш йолаш я, царех боагlача бесса пайда эца а беза. Къастта теркам тlабахийта къахьега деза вай бетта болх мела лелабеча, лакха аьнал йола полиизобутилен арахецачa № 2 йолча цеха коллективо (цеха начальник и. Атарукоs).

Тахханарча денна керттера проблема а хинна дlаэттай завода болх [illegible] пайда па эшара проблема. Цул совгlа производствени къахьегама дисциплина тlерадеш моттигаш а пайсл. Ер шу дlададелча деза духхьал промышлении группе, бахьан доапаш прогулаш 98 балха де доаллаьй Геттара цo леl из гlулакх № [illegible] йолчен йола [illegible] Забаров) № 4 йолчен (цеха начальник т. Смыков) цехашка.

Къахьегама оасарле лакх ца йолийтача бахьанех цхьа бахьан да цхьадола балхаш кулгашца деш хилар а. Къаьстта дукха де деза уж балхаш муль тlаботтадеш тlера lобоаккхачеш.

Цхьабакъда укх тlехьарча шерашка технологически потокашта улларт автоматикан яр дькъадола балхаш-м даьд. Автоматикни система оттаеш кlезига балхаш дилар тха договор йолча lадма техника, мехкдаьтта чакхдоахача автоматика проект уттача Грозненски институт филиала. № 43—1 йолча каталически крекинген катализатораш арахеца производствени цар кийчъяь разработкаш уттаяро боккха экономически пайда бир. Цхьабакъда эша материалаши балха нина ца тоъар бахьан долаш цхьадола балхаш автоматкlаш е вlашттlехьдоахаш датт.

Деррига шахьра дан тха къахьегам lалаш ларда тlа боаккхача а. Цхьайолча участкийн цехийн кулгалхоша боагlа теркаш тlабахийташ НОТ планаш уттаяра, кийчъяьраш ханнехьа балха юкъехахьаш. Къаьстта во лел из гlулакх гlош лаьрхlача дукхагlболе болх кулгашше дьобеча цехашка, службашка.

Пятилетка хиъагlча шера плани тlакйца лакхара социалистически декхараш кхоачашдаре заводa ерригa коллектив, хьалхарча дакъе инженерно-технически болхлой декхарийла бе лакхе вай белгалдаьха кхоачамбоанараш балха юкъера дlа е даьха, техники прогресс ша декхараш кхоачашде. Цул совгlа арахеца продукци, цул дикал лакхъяра, продукцега дlабода мах лохбараш къахьегама оасарле лакхъяраш лаьрхlа дlаяэ вай белгалйоахаргйола мероприятеи кийчъялна а.

СССР мехкдаьттахимически промышленностан мехкдаьтта чакхдоахача Министерства заданех тха заводе опытни парти арахийнай цеолит йоалла катализатораш. Хlанз бедалах хьайоалла керттера продукт дукхагlен дикал лакхйоалаш хилийтара каталитически крекинга процессе тоаххаь бе беза цун. Из мероприяте балха пхьейкхьарo арахеца продукции лакхъярал совгlа ерригача коллектива къахьегама оасарле а лакхъергьа.

Шоллагlча аз шере коллектив бола дlаболабайтаргба хьалхьеш латтача газофракционирующи установката. Цо торо хулийтаргья завода продукци дикка лакхъе. Цхьабакъда, белгалдаккха деза из лоархlамера объект хьалхьеш йолча «Грозхимнефтестрой» тресто шой болх бе боагlача тайпара дика ца белга. «Чечингпромстрой» объедиенене шоай хаьнахьа аьшкабетонни изделеш, аьшк, турбаш, гlишлой-монтажни балхий капиталовложенеш из лоатlа тварь бахьан долаш бlаь бетта кхоачашдаь балхаш 42 процент мара дац. Эшача материалашца шоай ханнахьа объекташ lалашца яр бахьан долаш распределительни станце кийчо а 35 процент мара яц. оашкаш йохьеча блока — 37 процент, хlаьта электро-кабелей трассаш — 25 процент мара кийча яц. Тха завода коллективага гlаьгlа ейташ да ЦГФУ уж тайпара гlишлош хьалъяра хьалаш.

Из лоархlамера промышленни объект хьалхьеча подрядни субподрядни организацей кулгалхой декхарийла бе гlишлош сихача темпашца хьалъергйола гlулакх вlаштlехьдаккха. Хlаьта заказчик даьча завода кулгалхой а цlенхаштта оарцагlбаьа беза хьалхьеш латтача гlишлошта шоай ханнахьа эша материалаш дlакхахийтара, йиллача хана установка хьалъяьйкхара а. Цунна даьаца завода ерригa коллектив оарцагlъаккха еза болх беча мощностах мамотта дукхагlа пайда а ибеш, пятилетка хиъагlча шера план кхоачашъяра а тlехкхоачашъяра а.

Л. КУРАЧИНСКИЙ,
Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода экономически декъий директора заместитель.

ЛЕРТТIА КИЙЧО Е ЯЛАТ ЧУЭЦАРА

(Чекхдаккхар. Долалур 1-ча агIо тIе)

Цу гIулакха ши ди дацделехь ялат чуэцачон цIендечи эррига машинашта ремонт яь яккхара, ремонтан белхаш дика хилийтара къьхьа уйла тIе а йоккхитэш.

Комбайнаши жаткаши кийчъеча хана эшшеча боарема хьее еза гамаш хьагульъргиола приспособленеш, вIаштIехьь хилийте еза ча хьагулдаран цуьнх аргIаш даран эша волокушаш, стогометателаш, кхьиоле тезника.

Ялаташ чуэца доладалалехьа ремонт аь ма еза оу дIаоттадаь лоаттаду храниницеши яхьйола складской помещенеши, теразаш, ший ханнехьа вIаштIехьдаккха деза тарзашкен хIамаш озача кхьича приборашкен хьожилга а царна тамагIеш оттадепга а. ХIара колхозан совхозан лертIехьа а кIаьта лиза ца йоале керда хьав а еза хьеттешн майдаши, чуийцачул тIехьагIа ялатийна да дезар дарин ханна из дIаоттадаь лоаттадарн хиланза эрг мел йоцачэ хIамаща кийчъе еза уж.

15 июнь кьатIехкачелехьа ялатш чуэцача агрегаташ тIа механизаторашн царна гIулакх дергдола бопхлойн хьожабе беза, шин сменагIа болх ба безаш кхьер тархал а деш. Эшшача боарема хьатаржа беза весовщикашь, кладовщикаш, кIаьта мотте кхьети кхьийола продукташн лаpeapгIйола мах.

Кхы гое ца еш хIара колхозан совхозан ялаташ чуэцарен дIечудерали пламаш оттае а хIара бригадаган агрегатаган уж дIаккхоачее а еза, комбайнехи жатквх групповой метадагIа пайде эцилга белгал а деш.

Ялаташ чуэца доладалале ремонтеш еш дIа-юха пеле автомастерскеш кийчъхь хиле а еза, хIаьта мотте ялаташ чуэцаш кхеи тIа йоаккхеше а агрегатаца техническии новинъостал делга Iалашдара эшаш йола овтхалаши ремонтин материалаши вIаштIехьъаьха хила а еза.

Ялат чуэца доладалалехьа Iалашданза даргдаш чIоагIача кIин дикала дьаккхагIа а мах белга, кхьехари ардари кхьехтта а долаш ялатш чуэцилга, боаттмашна а ялаташ дIачуийдеча пункташка а дикалга диллача тайп-тайпара доле ялатш дIаюха кхьоестаделгеи дIаоттаделгеи.

Ялаташ чуэцара ханаш тилийта йиш яц, маcсанахьара кхьача даларга ца а хьежаш, юкъ-юкъера, кхьечхьаьчачара чуэца деза ялаташ.

Ялаташ чуэца доладеннача кьалхарча деношка а дена Iалашда деза хIара агрегатах белха овсарло лакха болаш пайда эцилга, шоай сменни белха нормаш беррнгача механизаторашa кхоачаш тIеккхоачадн алга вIаштIехьдаккха деза. ялаташ чуэца машинаш техническии организационно-боахамен бахьанед сайца латтаргйоаца гIулакх де деза. Денна бийсннен юкъера лоарлаш жатица кьокхе ялат 30 гектарел, комбайнаца хьокхаше а оордар 18 гектарел, хьаиза кесрагIа улла ялат комбайнаца кхьалъацар 22 гектарел кIезингагIа доацеш хургдолаш чуэца деза.

ЧIоагIа тIехьожам оттабе беза белхаш дика чекхдахара, нийсъянза йолча комбайнашцен жаткашцен, лакха юкиаш йоагIийташ, юкъе йоккхаш ялташ хьекийта мегаргдаш ялатш. Чуийца дайнна кхаш хьэзцилга вIаштIехьдаккха деза: колхозашна — председателаша бригадирашкарен совхозашна — директораша отделенэй управляющашкарен хIара юхо ди массазе доал цкъезаз хIаьта а.

Ялаташ чуэца доладенначе кьалхарча деношка а дена вIаштIехьдаккха деза печчахьелкхенна ялат дIателга, Iалашде деза хIара колхозан совхозан печчахьелкхен плани декхараш кхоачашдеь уж яллелца ялаташ кийдкха хIара денна декъа йоацилга. Соотек доле фу печчакьелихенча дIачуделара заданеш тешшаме кхоачашъяра де доагIар де деза.

Ца тоъаш йола доакъараш Iалашдара дерриге чан гамаши шоай ханнехьа хьагуиде, аргIаш де, тIера ца доалийташ доакъерийна лаьрхIа дIаоттаде а хIаьта мотта лаукосмии ма бола ялаташ чуийцачул тIехьагIа дIаюеш йолаи культураш ма могга дуккагIа дIадоан цар хьувиъам лакхбаран кхьестта уйла тIаккхийта а еза. ШоалагIа дIаюеш йола культураш дIаюргIйола льтташ кийчделген дIаюлгаи ка бола ялаташ чуийца даллелца йолча хана колхозийн совхозийн эррига автомашинаш, транспортии прицепаш, гоаpий транспорт оарцагIйоаккхилга, цу эррнгача транспорто шин сменагIа болх белга вIаштIехь а деккхаш, хIаьта, предприятей кулгалкхоша дагадьиначул тIехьагIа ялаташ чуэца республиканский автомобильни транспорта управлене, промышленни, гIишлошьеча, кхьча организацей автомашинаш оарцагIйоаккхилга а.

Партен райкомаши горкомаш, районни юртбоахама производственни упраленеш, колхозийн совхозийн юкъхенцара партийни организацеш декхарийла я колдохоште, совзаий бопхоште, юрта боахама специалисташта юкъе беш бола организаторски массово-политически болх чIоагIбе, ялаташ дика чуэцара а ялаташ кийчдара оттаь печчахьелкхен плани тIаийца декхараши кхоачешдара а из чIаборзабе.

Дикан шоай ханнехьан ялаташ чуэцарен кийчдаран, дIаоттадара а цIендара а, пелаю яхь шерре юкъа, хьалхалаттарий опыт, белха прогрессивни методаш, социалистически декхарш толаме кхоачешдар дукъе лоаттабеча къовсама пелам кIоаргга хьабелле а дIабоезийта а беза республиканский районни газетий редакцеша, радиовещанен телевиденан комитето.

В. И. Ленин вах бIаь шу кхэчча дезна дикача толамашца вакъабахара вай республика хьайбаш леладераша тIавийца бехктокхаме декхараш кхоачашде йиш яц. вагахьа санна доакъара бизз тешшаме чIоагIа ма йойя. Цудухьа хIана колхозаштее совхозаштен хьалхадоккха латтача декхарех эрттеранд хорийа деза доакъар Iалашделга.

Вай республика пхьадолча боахамана доакъар Iалашдара бехкам хIара шера лертIа чакхдоах, хIаьта пу шера тIа хIара шера дукх, шура даккхара декхараш диза кхоачаш а ду. Иштта, Шелковской района «Коминтерн» колхоза, Наьтеречни района «Знаменский» совхоза хьайбаш леладераша Iа эттув боацаш а, хIаьта бIаьсте шийла а хинне яле а дика толамаш даьхад — лакхьенай хьайбай продуктивность. Уж толамаш даха торо хиннай дика доакъар Iалашдарах.

Цхьабакъда республика дерригa боахамаш хьайницча доакъар Iалашдара гIулакх делара лаге. Хьайбай боахам дIахо йодача хана дегIабоаллабара чIоагIа Iаткъаш хIама де Iалашду доакъар тайп-тайпара я шортта а ца хилар. Иштта боахамий кулгалхой, специалистий бехках дIадахача шера боарамал кIезигагIа Iалашдир доакъар. Из бахьан долаш лоъхьалар хьайбай продуктивность, дукха хьайбаш тIерадаьнних. хIаьта цуьга хьежжа лакхбениаб хьайбай продукташ яхарте дIабода мах. Из санна долча, дIаьхаьча шера производства юкъе наисдендa кхоачамбоацаваш, гIалатаи тергалде хIаьта тIаьоагIаеа хана кхьи вийс ца хилийта а деза колхозийн совхозийн специалисташа, кулгалхоша, хьайбаш, леладераша.

Партен правительствах сопамашка дуьнхаза а белгалдаьи колхозаши совхозаши экономически ияз бохьагIа хилийтара, юртбоахам тоабара, юкъара хьайбаш леладелга дегIадоаладара де дезар шортта дике доакъар Iалашдир хиникалга а хургдолга а. Иштта лоархIаме да ялат доаккхилга а.

ДОАКЪАР IАЛАШДАРА—ТIАХЬОЖАМ

Ялата балансе йоккха моттиг дIалоаш гурахьа юача культурача. Бакъда, кIезигагIча лоархIаме ца ялат доакъар даккхарга диллача хьажкIаш, доакъара культураш кхеир. Цудухьа уж пеза цу культурай хьуиъам накулга алсамбаккхара къовсам лоаттабелга хIара боахама парткомий, советский юртбоахамех органий керттера декхар да.

ДаьIено хьаххаша оттадаь уж декхараш кхоачашде вIаштIехьдаргда укх шера дIайийрича хIачанта лерттIа гIулакх деча, хьажкIаш, шоай тIаьнаиен дIайийнен баьцаш, агротехника боккхаша вIа ма декхара, доацийча хала чуийилача боахамаш. Из доаш къастта тергам тIабахийта дувца дезаш да, хIана хьача пхьадолча боахамашна йоагIа терхо яц доакъара культураш дIасра а уж кхиара а. Доакъара йийдача культураште ялата культураште тейи сокхьинараш мара удобренеш ца тохаш моттигаш хIаьа а дукха кийслу, хIаьта дIаша эгара тIехьа а вагIа а долча лаьтта. Уж санна кхоачамбоашараш дIа а доахаш, хIара боахама кулгалхой, специалистий уйла тIаерзае еза даьгIенех дикагIа пайда эцара. хIана хьача къастта тергам тIабахийта деле еза уж, хIаьта вогIача лаьтта тIа уж хилараз, цар тIа баьпаш хIоа йоккха опыт а творчески къахьегам а эш.

ДIахо йодача хоан юрта боахама интенсификаца яра декхар кхоачашдеча вай республика боахамашта Iоаьча опыто къаьтта хьахьекхай хIара гектара тIара шера шашша хьуиъам кхебар боккхача лоархIаме кхиар. Доакъар Iалашдара йолча цу йоккхача резервах махудьа дукхагIа пайда эца беза хIара колхозе, совхозе. Цу гIулакха хIаьнне а хIара боахаме баьцаш хьаккхараш, хIаьта шоазагIа культураш дIаерах йолаш оттае еза, уж дIаера фу мел ли а хьажа Iалашдьеча фуна ший ханнахьа дикал лакха йолаш доакъара культураш дIае еза.

Белгалдаьзе далаш, пхьадолча боахамашка сийнача конвейра баьнех пайда эцара шоалагIа юи культураш дIае лаьтта ахараш уж дIаераш. юкъе йоккха юкъ йолийташ хилар. Из да йиш йоаца лоацха гIалат да. Мукъадаьнне кха ца сакхьате кхох а йа цу тIа доацьера культураш дIае еза.

ХIанз республика дукхагIа йоала боахамашка йол хьекха болх беппаб. Хьалха латтача боахамашка хьахкхарен декошка дена дика вIаштIехьбаьмхаб ца болх. Цу гIулакха дIашагIъевхай лаьрхIа йола бригадаш, звеньяш. Царга ф шортта техника, царна дIадоаллаьд декхараш, хьахьетамилра бенда сойбоадикхаргбола мероприятеш, премии оттаяй.

Дукха ха йоацаш парте обласной комитета бюрое могадой Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза инициатива — шоаш доле доакъар, страховой фонд а болаш Iалашдалга. ХIара боахама хIанзара керттера декхар да цу колхоза болаш хьалаэпар, хIаьта юкъара хьайбаш Iангара дахара кхоачам хилдаа доакъар Iалашдара социалистически ях йоаржар.

Цхьабакъда цхьадолча боахамашка йол хьадха йолаьча хьалхарча декошка дукха кхоачандбоараш найсдалийтад. Иштта Шалида, МалгIабика, Наьсарен районий цхьацхадолча боахамашка тракторни подборщикаи, косилкаи тоаь ньицам. ХIанз а тIехь йоагIа кийчо ньце моша доакъар Iоадара, тоаь ньицаш силосни комбайнаш.

Цхьадолча боахамий специалисташ къаьхача техникана ремонт а не си нердача цIенача техникато сатуцеш богIа. Из геттара харцахьа да. Шенача комбайнашта цу боахамашта сийна закомаш кхоачаръе торо яц, цудухьа эррига силосии а кхата а комбайнии лоацача хана тоаь яха еза.

Сухалбе беза хIара боахаме силос йолла кIоагаш кийчдара а. ДукхагIдола кIоагаш цIендаша, облицовка яцо дa хIанз а. Уж кхоачамбоацараш сихагIа дIадаха деза.

Колхозий, совхозий лоархIаме декхар да хIара хьайбаш леладоа ферме шортта доакъар Iалашделга. Цу гIулакха хIанза отта а яь кийчъе еза гIоша, моша, концентрированни доакъар, хьал хьоар Iалашдара планаш, белха ракъе лаца еза йол дикаха офига чохкика.

Доакъар шортта Iалашдарал оагIа шерра хьосташ боармабе беш цуи дешал лакха хилийтара а. Йола дикал лакха хилийтара цуи фо детта деза, хIаьта цьа цьоар, комбинированни силос, хьалха латтача методах кхахоле доакъар Iалашде деза. Шерра тIахьожам лоаттабе беза доакъар Iалашдара балхаш дика дара, техниках пайда эцара. Тергалде деза уж болааш боашача хана чекхдаха дезалга, хIаьта Iалашду гIоша а моша а доакъар хьайбаша Iа доаккхарадолча фермашта юкъе тIаоза дезалга.

Шелхашта тергам тIабахийта кхоачашде дезаш гIулакх да чан кагаши доа па дар а. Ялата культураш чуэцара найсса гуде деза из доакъар. Цхьанаха дина а ха йиш ян ча довгаделта а из боахама кIаьа долийтиа. Цу гIулакха хIанне а кийчо е еза, комбайнаш тIа оттае еза кагаш гульъергаш. Вазза пайда эца беза гIадамехь шекара силосий лордехи.

Деррнгача шера йоаккхаш йолча хьайбай продуктех ахаш совагIа ахкан замалахьа йоах. ХIаьта вай хьа, хьинар тIадерзадаь хила деза из продуктивность ахы а лаккхара. Iилман хьалха латтача опытон хьаьхеккад хьайбашта ахкан замалахьа моша доакъар лоаттадехьа деза вIаштIехьдаккхара хилавза даргдоаца хьал да сийнача конвейернара культураш —стура иля цил пип юхч хп хьайбаита пайданегIа хургъераш хилийтар. Цу тайпара сийна конвейер вIаштIехьъаккхара йихь ба доакъара культураш паI шоллатIчол тIехьа дIаери чуэцарн, шоалагIа кийча доакъара культурнех бизза пайда эцара. ХIанзе а йоакхо е еза тIадоагIача шера лаьрхIа сийна конвейер вIаштIехьъаккхара а.

Хьайбай продуктивность лакхъяра боарам боацаш дукха резерваш я ловман даьгIенашкара а. Царех нийса пайда эцаро торо хулийтаргьа маьха дерегIа дукх тIаннчул дукхха я дуккагIа даккха, ХIанзарча хано дIадех лоаман даьгIенех бизза пайда эцилга. Цу гIулакхо торо хулийтаргьа даьгIенех пайда эцарга дIадолар сихха метаоттаде. Цу хьакъехьа боккхача лоархIаме да колхозашта, совхозашта, агрохимлабораторешта юкъе бувзам лоаттабелга. Дукхача боахамашка хIанз а тIехь доакъара хьалхи яйтап, Из нийса дац, хIана хьача Iалашдеча доакъара дикал лакха хилийтар боахамий керттера декхар да.

Доакъар кхоачам хилал а дика а хилийтара хилавза даргдоаца хьал да, из Iалашдеча къахьегамхошта производственни культурно - бытовни хьалаш вIаштIехьдахар, премеш хьежаелга нийса оттадар.

ХIара боахама кулгалхоша боккха тергам тIабахийта беза Iалашдеча доакъарга дIабода мах мехулла чулхаьа бакхьяра, хIана хьача хьайбай продукташка дIабода мах а пуьга хьежжа мара лохбала йиш яц. Балха шерра юкъейоалле еза механизаца, лакхбе беза хIара гектара хьувиъам, доакъар дIадахийтара тIахьожам лоаттабе беза.

Доакъара бале чIоагIъечеш, цуьна дувзаденна, хьайбай боахама экономика чIоагIъярен даккхе хьа боккхаче лоархIаме хургъе комсомольски организацеш. Къьнеча колхозхошта ньецкам тела бьор комсомол я.

ГIоша, моша, концентрированни доакъар, цуьга дIабода мах лоа а бац, шортта Iалашдар — боахамий хIанзара керттерадаш цхьа декхар. Торокаш йолаш а.

Ф. ЮРЧЕНКО,
КПСС Ноьхч-ГIалгIай обкома юртбоахама отдела заведующи.

Совхозерчу дукхагIа Iалашдо доархIад доакъар республикан опытни станце въахьаргаьнцаш. ХIана чуийика из болх беш ба механизатораш. ХIара дийнахьа 11 гектара тIара хьекха улли лоцерна хьагулъе хьаш ва тоакодаргъерга тIа болх беш воаш Зайтоев Вахаб. АргIаш деш ба устаз Лабазанов Аслудин, Саржа Вака. ХIара дийна 15—16 гектара тIарча оьлах аргIаш ду цар.

Сурт тIа: В. Зайтоев коаршо болх беш а.

[illegible]

ХОЗА СТЕНДАШ

Тха районе предприятешкен организацешкен боккха болх чакхбоакх гойтара агитаци кийчъеш а из эргайоаккхаш а. Гойтара агитаци къаьстта дика вIаштIехьъякккхай электромеханически заводе. Грозненски локомотивни депо, вагонни депо, кхьча предприятешка.

Цу предприятей партийни организацеша администрацеца цхьана гойтара агитаци лерттIа а шоай ханнахьа а эргайоакха. В. И. Ленин вах 100 шу дизара сийна кържата социалистически яхье доахача толамех, сийлахь-воккхача баьча хьабенача ньагъахи цуи аьддархи дувц стендаш тIа. Хоза кийчдаьд вагонни депо стендаш. Наьха бIарг тIаоттаргболча моттиге хьаьтка доаь лозунг «Ленина юбилейна йоагIа кийчо ера шерра социалистически яхь йоаржае».

Предприятешкара гойтара агитаце кхьхера хIокх а цуи лозунгаш кхадам болдш хилар. Партийни организацеша гойтара агитацеца иштта тергам тIаухийташ хилча йиш а шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбаха.

Иштта Грозненски локомотивни депо хоза кийчъяй граждански СийIахь - боккхача ДаьIенн тIемай турпалашта даргIаьйнарех дувцаш йола стенд. Наьха безам тIаболаш да «Тха маьхкаш» яха доска я. Цу тIа белгалбаьб голашагIбола производственникаш Ю. Н. Ракитский, И. С. Акилов, А. И. Шипоргунов, В. Н. Бабенко, В. Н. Пасичеко, Я. П. Шекобаский, Н. К. Черухин, П. П. Рыщукин, А. И. Васютин, Ю. Ф. Шкек, А. С. Киселева, М. П. Дубина.

Иштта хова кийчдаь да мемориальни доска а. Цу тIа доаш алапаши тIадаьхай вай ДаьIен кортамукъале баьзен шоай вахар дIаденнарий цIераш.

Локомотивни депо партийни организаце вIашагIъелла гойтара агитаци айхха юкьаенна а предприятие коллективо хьалхашка латтача декхарашца. Массайолча цехашка хьалтеха доах производстве хьалха латтарий опыт юкьакхиа доле плакаташ, къахьегама оваерлен производства культурен лакхьъе яхаш доле лозунгаш, «Сего ший сий къахьегамца доакха» яха стенд.

Л. ЕВЛОЕВА.

РЕПОРТАЖ

«СИЙНАЧА КХЕРА» ДАЬГIЕНАШКА

ЦХЬАННЕ а кабина чу ха тигац. Ди кхоакаденнад. Сиха йода «газик» хьувзача новкъа.

Аьлте-Юртара доахаи леладараш болча долх тхо.

«Назрановский» совхоз йиллача дена дика толамаш доахаш района кхьча доахан леладерашта хьонзам толаш хьабоагIа уж.

Къаьстта чIоагIа бехктокхаме да царна Ленин вах бIоалагIа шу. КорзагIбоал уж дIанз ез дувцар санна маьхо лотадаь ди дена доахана, шура эшшийча. Эггара лакхагIа йола босенаш; а лаха дукха Iы долча дIалоаж шоай доахан мисо, маьлзо юхьмаран лерцача къьначча скотникеша Евлоев Мухарбика, Капоев Таммудина, Селиев ИбрехIима, кхычар.

«Курорти» оал цар шоаш дIаьха аха дикха ухача моттигех, Къьостта оазенний царна «Пуь лакха ча». Цигга сецаб уж баха. ХIара шера хьалдеча цIеноех ший тайпара хоза юртилг хиний. ДегIайоагIаш латт гаьнаш, межкараша дIадегIа эзаш. Доархаш доахан детта бахана йоассану юртилг.

Дукха ййнаш сона уккхазеръяр санна цIа уголок. Цу чу а цинокий библиотека, массеха тайпара газетай подшивкаш, брошюраш, журналаш. Хоза делаю из Барахоева Лемкаь.

ГаьНача курорташка дIа-кха атера тIера болаш дукха бац доахаи леладерашта юкъе. «Уккхазера дар санна фои, Iалама хозайн мара йий цига а», — оал цар.

Тхо цига кхеьчар доахан детта ха яр. Эггара хьалхе тхона яIра Барахоева Лемка. Шийна эггара дуккагIа беза Ромешка яха етт бетташ агIа яр. Укх юбилейни шера дIара Iеттагара цуо 3000 килограмм шура йоаккхаргьа йийна дения дош кхоачашдергаялярек дог тийше я цIи еза доярка. ДIабуьзача лоа бетта хIаранагара 1450 килограмма шура яьккха яьнна ий. Из яьчкхай эггара хелагIа йоача хана: Iайн бIаьстин. КIаьта ешурий хае хIанз мара дIа дина йорьнний.

Ферма заведующе Костоев Хаматхана бере къоалам Iобиллеш. Доахангара йоакха шура кIезинга эшшелча, цун баьман лакха оарцагIоаел из скотникаш, доярках гул а бийа. ЦIеьхаь Маьсаре эттача йоахалр кIезиг - дукха эшей шура, хIаьта а коллектив тийша я шоай кизах. Пла бетте планаш [illegible] 1843 центнер [illegible], хIаьнахьe дIадаинай (93) центнер шура. Доаккхий толамаш доах шоабие яхье баьннача доярнаша Мальсагова Лизас, Мальсагова Лемкас, къоначча комсомолка Садоева Лидас, из фермаш йиллача дена цига къахьегаш хьайоагIача хьинар долча коммунистка Чешева Лидас, Холухоева Любас, кхычар.

Селла йiайха йоллеше а шоай доакхангара йоакхха шура кIезиг ца дене гIадбаха Мальсагова Лемка, Барахоева Сидами курашии а еш флагаш хьалъюзаш боакх.(Уж шоана гу сурте тIа).

ЙiайIача латташ цхьа минот сов гIа да шкыйтаьц шурийта коммуниста Абидиев Руслана. Дукха за е из доахан леладерашта вовза. Хоедем болаш, шоай балках дог назаш ва из. Цудуьхьа шоаш «Сийнача кхерийга» болхаш из хоаваьтар доахан леладераша шура дIахзульча машина тIа. Тхега хьама йиш йолаш вацар Руслан. Шура дIачуитта воаллеше а дIайккхар.

Иштта воза безамах, къахьегамах йиза дIахьу шоай хе цу отделене шоллагIча ферме доахан леладераша а. Шоай лоалахоща социалистически ярна а бахьна царна тIаьхье ца боца гIоргаш къахьегаш ба уж.

Дийттачул тIехьагIа кIезига салаiа социадача доахан Iуьа юкха новкъар даш бойнир уж тхо дIаккхьечча.

— Тахан ший тайпара дIанага цIей да цаьо, — аьлар хьатIадачча отделене управляющий Мальсагов Йовсаьпа. Гой хьоме дей даьттах ах Iочу а яха детта цистерна, 22 тонн ший доаде цу чу. Тахан оттадай оаш из. ХьалагIа 3—4 километр гаьна дIахьуза дар оаьа доахан ший лаладьа. Ухх йоаллаех этто ньиъ бац ча. Шура эшшора доахана, цига дIа а диха юха доаладича кхьа. ХIанз трактористо Цолоев Башьдина корсайоалийтаргьац цистерна, 3—4-ла вода из ший «Беларусь» тоаккха тIа уллача йоаккхача баьцаь чу ший да.

Къаьстта чIоагIа венаш ва цу гIулакха скотник Умаров Хьусейн. Хьанка юлеча доярка Сагова Яхе лекхача леладарa овзаге ладугIаш латт из гаьра эхь а аьцца.

Хоза я «Назрановский» совхоза доахан леладараш «Сийнача кхерийгера даьгIенашка: пендарe оазо, скотникий цIагIа юкайнпо голашье. Къаьстта хоза хетт доахан деттача хана еддераш чу Iочуетталуча шурий хIаьвдарий шоай тайпара «комзраш».

М. ЗАНГИЕВ.

ЙОКЪАЛ ЭТТАЧА...

Тха районе совхозашна хий декхача лаьттаешка дIалерешо цахьора культураш я. Цига из мехкаш, шекаре свекла, дукхача шерашка тIаьцила баьцаш, кхьйола культураш. Хий дешаш я бешамаш а.

Района декхагIйорча бригадашен звеньяшен шерра-шера лакха хьувкъамаш чулхь хий деначча лаьттешкара.

ХIанз йокъал эттай, хагахь санна кхашка ханнахьа хий ца дулаь хьувкъам дикка эшаргба.

Из дика кхетаду «Шалинский», «Джалка» совхозашка. «Шалинский» совхозе гурахьа хIадиййача кIина хий тохаш йиъ ДДН-43 яха установка я. ХIанзале 200 гектара тIарча алаташта хий тохад. Бедшин сменах бу цар, хIара дийнахь белха заданеш дикха тIаккхоачашъю. Белгалбаха безаш ба поливальщикаш Алиев Вакха, Исмаилов Нажмудин Дудаев Абдулбек, Малигов Аляш, кхыбераш. Миччa хаха хий декхача кхай тIе веначуьна гурья совхоза гидротехник Горбатенко Татьяна Георгиевна. Из хайн лаха фу еш хьежие юкарца цар хьажар ейну, балхашра безаш тIаьхет. ХIара дийнахьа шоашта аланеба мел ехача хьожадаьд дIахоаьт уккхза поливальщикашка, цулухьа шоай балкхах бIубенна ба уж, кхача балха баха хIабулаш.

ХIанз кхачкарча балхий керттера муьль хий декхачар безаш тIа бижаб. Гурахь дийнача ялаташте хий теха боллашехьа шекара свеклай, хьажкIий аргIа кхоберган. Цулуьа на болх хьалххаl уйла евIаштIехь ца баьнкхача мегаргбац. Цу совхозе кхашца хий диллара оттаь графия я. АргIа гарга кхаьчача участке хьалхе харшаш доах.

Хоаш да сангараштa гоаха хьатIахьалча бьнишка дIайийнача культураште зе хьта. Из ца хилийтара хIара поливальщикa декхар тIаяккъал доал цу сангара декъе бул йоаш цIенa хилийта. ХIаьта сангари гидротехнически сооружениеш цу боахаме тоаь бьмна дукха ца я. Боахама дирекцен керттерча специалисташен доагIаш доле ноевъосталоаттаду мелиоратораштa. Цу дакъе цар мел дар берхатаца юхадерзарга цирна хьувиъам чуэцача хана.

Районе йоккхагIчарех лоархIаме я «Джалка» совхоз. Цу боахаме 2500 гектар хий декха лаьтташ да. ХIанз цу лаьтта йийнача культураште хий тоаш боах уж. Аха деза из болх уккхаза тIеха боккха хиниалга, ХIаьта а укх тIехьарча хана тоалуш доагIа гIулакх. ХIанз цар кхашка хий тохаш кхоъ ДДН—45, шиъ ДДА-100м установка я. Цул совгIа харшаш а доах [illegible] бу уккхаза из боах. Иштта хий декхаш барх сaг ца боахама кхашка.

ДогIан хьасане хий деттача установкашка 270 гектара хий тохад механизатораша Кесаров Абдулхалима, Халаев Сайт-Iале, Керимов Мухаиe, машиниста Рахимов Сайт-Махьмадa. Цар шоай декхарш дика кхоачашду, цхьбакъда совхоз кхы а 2—3 хий тохаш установки, 10—15 поливальщик тIетоха йиш болаш я. Из ньтта дегIадар, вагахь санна отделенен управляющешка, агрономашка цу гIулакха сагота баларе.

Йол дезаш да, хий декхара болх эттачарех боацилга, хIаьта а цу боахаме из гIулакх дераштa хьежача йоккхаш санаяц, харшашка хий соцаду шиташ, кхыйола инвентарь яц. Уж ца хилча болх хьаберaше йоагIа хане ба, къахьегама оасарле лакха хила.

ХIанз совхозе хий хиллара 400 гектар ялат дIадийнача харшаш лоааад уж лаьтташ керттерча дакъе цхьоалагIчев йиъалагIчев отделенeй да. Совхозе инженер-гидротехник Акмурзаев Абдулбек бригадирашнец звеньевойцeн цхьаьне шаккарийла ва цу майдан тIа сихха хий дуаллилга оIартIехьдаккха.

«Южный» совхоза коллективо хIара шера соний, шекаре свеклай, гурахьа лувча кIина, иштта кхьча культурей лакха хьувкъам кхебу. Гидротехнически сооружением хьальаряа хий декхача лаьттай структуре эсамкпеф цар уки тIехьарча хана. Цу лаьттанашга я кер соний бешамаш. Царна дуккагIа эш тIоалал. ГаьнагIа хоза теха доаллаше царна хий теха болабеннаб уккхаза. Цхьабакъда хий тохара харшаш декхаза а 60 гектара тIарча кIина хий ца тохадж а бисай уккхаза. ХIаьта хий детта цхьа установка пайда ца эцаш латт, харшаш а хьаьх хий ца дуллаш а участкаш я боахаме. Цу гIулакхо зе дертIа боахама.

Из гIулакх тоадара берригa тергам тIабахийта безд совхоза кулгалхоша. Цох тийша хургба цар гурахьа кхашкара чуэца хьувкъам.

«Аттуринский» совхозе хIанз а хий дилла болабеннабац. Цар хIанзке гIоала дола Хулхулау яха хий лелъанне да. Цу чура хьалехха деза цар хий шоай кхашка, цхьабахьна из дилл дац. Совхозе гидротехника нийсала гIулакх тIадиллад — из тьанюп дIалучча хьожалаьа, хIаьта кхашкара ялат доккъалуш латт. Директори керттера агрономи безке ба гIулакха. ДогIан хьасане хий детта ворхI установке латт боахаме пайда ца эцаш. Уж лелае трактораш яц, — йоах цар. ХIаьта парта хатта доагIа миччa яхай уж лаьрин. Цул совгIа харшаш а доаллеш кулгалхо хьалха хIакхача шефашка санна хий дилла йиш йоацаш мичаб уж.

Совхоза кулгалхой цу гIулакха оаргагIбаха декхарейла ба районе юртбоахама производственни управлене болхлой.

ХIанз керахьа хий лелалгIец яхаш бохкеш буьла йиш йолаш бац боахама кулгалхой. Хий массанхьа дIаккхачийтара тхоай массе хIакхачер хана тха хий боахамна участка коллектив.

М. ХАТУЕВ,

Шалинерча хий боахама участка инженер.

КЕРДАЧА ЦІЕНОШКА ДІАЧУЯХА КИЙЧЛУШ Я МУЗЕЙ

В. И. Ленина Центральни музей Ульяновски филиала йоккагіа йолча Іилман болхлочунца ТОМУЛЬ АНТОНИНАЦА хилла къамел.

Кердача цІеношка діачуяха кийчлуш я Ульяновскера Ленински мемориал! ГІашлон балхаш чаь доалеш латт, хІьта В. И. Ленина Центральни музея филиал чухургйолаш долча здание дакъа чу хастта ветринаша стендаши віашагІйохка болалургба специалисташ.

— Мемориальни здание дакъа дІалоацаргдолаш йолча экспозице, — йоах Томуль Антониннас, — бикъйолча исторически материалаш тІара дуванргда Владимир Ильич Ленина вахарахи революционни гІуллакхехи. Экспозиция хьаеллалу діаяхача бІашерен 70—90-ча шерашкарча Симбирска диорамца. Хьалхера разделаш Владимир Ильича къоналга, парти хьаяр духьа, Сийлахь-боккха Октябрь котбаккхар духьа ао лоаттабьича къовсама хетаь я. ДІакоръяраш ленински идеяш кхоачаш мишта хул яхача дуванра.

Экспозици кийчъер, экспонаташ гулъяьр парте Ульяновски обкоме віашагІъелла комисси я. Цунна ловкъостал ду мехкарча архиваша, музеяша, Іилман учреждениеша, моттигерча Ульяновски историкашеи краеведашеи. Цхьан лерагІа вийсдеш да лорадеш лелаьдаь а филиала діадевна а долча документий, материалий светофотокопеш. Картинаш галерея чу оттае СССР-ен РСФСР-ен культура министерстваша, художникий Союзо хьахержай живописа, скульптура, графика произведенеш.

ХІанз чІоагІа сихбеннаб тха болх. Юбилей хьатІакхача юхе цхьа дисса бетташ экспонатеш кийчъяргеи діанийсъяргеи діагІоргда. ХІьта Ильича бІаь шу дузача дийнахьа хьажа ухача цаха хьаелларгья музей.

(АПН).

Шелковской районни культура ЦІагІа віашагІъелла хоровой коллектив я укх сурта тІара ир. Клубайи культура ЦІенойи Эррихсоюзни перекличе дакъа а лоацаш В. И. Ленин ваь 100 шу дизара летадьича художественни самодеятельноста республикански хьалхарга кайчо ем ба уж хІанз.

Д. Васильева сурт.

Спорт

ДОШО КУЛГАХЙОАЛЛАРГАШ

БУХАРЕСТ, 10 июнь. Спец. корр. ТАСС.

Европе хьалхле яккхара хиннача чемпионате йиъ дошо медаль яьккхай советски боксераша. Уж я ши шу хьалха цу тайппарча яхьашка дакъа лоацаш яьккхачарел цаІ совгІа.

Дошо медалаш яьхераш ба: москвич Фролов Валерий, Волгоградера Трегубов Валерий, москвич Тарасенков Владимир, Вильнюсера Дан Позняк.

ШоллагІа геттари дай доаал долчарна икъе дато медаль яьккхар московски ерчейца Новиков Николая, Московски областерча, Ломакин Сергеяи киевлянина Мусалимов Владимирей борза медалаш яьхар.

Царел совгІа Европа чемпионаш хилар румынаш: Чука Константин, Думитреску Аурел, Кучов-Калистрат; Алексе Ион; венграш: Гедо Дьердь, Орбан Ласло, ФРГ-ера Гюнтер Майер.

ФУТБОЛИСТИЙ ЧЕМПИОНАТ

«А» класса шоллагІча группа хьалхарча подгруппа командай мехка чемпионата 7-ча июне хиннача ловзарий итогех хоам бу СССР-a футбола Федераце:

«Труд» (Воронеж) — «Машук» (Пятигорск) — 4:0; «Металлург» (Липецк) — «Динамо» (Ставрополь) — 0:0, «Спартак» (Белгород) — «Торпедо» (Таганрог) — 1:1, «Ростсельмаш» (Ростов) — «Кубань» (Краснодар) — 0:0, «Спартак» (Орджоникидзе) — «Динамо» (Махачкала) — 2:1, «Металлург» (Тула) — «Текстильщик» (Иваново) — 1:1, «Волга» (Калинин) — «Шинник» (Ярославль) — 0:0, «Динамо» (Брянск) — «Балтика» (Калининград) — 0:1, «Локомотив» (Калуга) — «Динамо» (Ленинград) — 0:1.

(ТАСС).

ДУКХА БЕРАШ ДОЛЧА НОАНОШТА «МАТЕРИНСКАЯ СЛАВА» ЯХА ОРДЕНАШИ «МЕДАЛЬ МАТЕРИНСТВА» ЯХА МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1944 шера 18 августерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа СССР Лакхехьарча Совета Президиума цІерагІа «Материнская слава» яха орденаши «Медаль материнства» яха медалаши лойла дукха бераш долча ноаноашта:

Старопромысловски районе гІойла:
Иіс бер долча ноанашта «Материнская слава» яха I-ча степена орден:

Ибрагимова Яхийна — «Старогрознефть» мехкадьтта промыслови управлене СМУ болхлочоа.

Устарханова Алпатойна — цІен-нанна.

БорхІ бер долча ноаношта «Материнская слава» яха II-ча степена орден:

Абдулхаджиева Плайна — цІен-нанна.

Аушева Яоонций Миносева — Грозненски автотранспортни комбината болхлочоа.

Исаева Шурайна — цІен-нанна.

Цечаева Османа Малиета — цІен - нанна.

ВорхІ бер долча ноаношта «Материнская слава» яха III-ча степена орден:

Вараншиева Маржана — цІен-нанна.

Бисултанова Асманйна — цІен-нанна.

Решиева Алаии Шемайна — Къилбаседа - Кавказски машинашкъа Грозненски нахъа дистанце болхлочоа.

Цицкиева Хумаи Калайна — цІен-нанна.

Чаниева Алпатойна — цІен-нанна.

Чемурзиева Султана Іайшета — цІен - нанна.

Элиханова Зайбулайна — цІен-нанна.

Ялх бер долча ноаношта «Медаль материнства» яха I-ча степена медаль:

Абдулхалимова Жансарева — СМУ-4 болхлочоа.

Ахмадова Коотай Билкъайна — цІен - нанна.

Бехмурзиева Белала Насыпхана Нохч - ГІалгІай респотребсоюза универсальни база болхлочоа.

Берсанова Эйбета — цІен-нанна.

Вафиева Марфута Ахьяровнайна — «Аргун» совхоза болхлочоа.

Гучигова Хьакала Асмайна — цІен - нанна.

Джабраилова Ахьмада Зулайна — цІен - нанна.

Нохусмурзаева Апте Ашадена — автотранспортни контора болхлочоа.

Истамулова Іайдайна — «Главвторчермета болхлочоа.

Масуева Ахьмада Залубайна — Нохч - ГІалгІа АССР милице районни отдела хаьхой отдела болхлочоа.

Мудаева Духьива — кирпични заводa болхлочоа.

Мусаева Іайшета — цІен-нанна.

Пхи бер долча ноаношта «Медаль материнства» яха II-ча степена медаль:

Бандаева Аьбйнкар — «Старогрознефть» мехкадьтта-промыслови управлене болхлочоа.

Дзуматова Касыата — цІен-нанна.

Каруева Хьазйна Сахира — цІен-нанна.

Магомадова Альмада Зарой — цІен - нанна.

Мархоева Юсупа Рубйтана — цІен - нанна.

Салманов Бунорий Раисйна — цІен - нанна.

Чинкиева Хьамзата Іайшайна — цІен - нанна.

Завокской районе гІойла:
Иіс бер долча ноаношта «Материнская слава» яха I-ча степена орден:

Магомадова Тамарена — химкомбината болхлочоа.

БорхІ бер долча ноаношта «Материнская слава» яха II-ча степена медаль:

Бицаева Тамарена — «Грозжилстрой» треста жилищно - коммунальни контора болхлочоа.

Ялх бер долча ноаношта «Медаль материнства» яха I-ча степена медаль:

Акуева Патойна — цІен-нанна.

Пхи бер долча ноаношта «Медаль материнства» яха II-ча степена медаль:

Цакоева Курнатайна — цІен-нанна.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1969 шера,
29 май.

В. И. Ленин ваь бІаь шу дизара сийна керда декхараш тІаийца къахьегаш я Грозненски консервно - кондитерски комбината корта ца бохабеча маларий цеха коллектив. Толамца кхоачашъяьй цо ихе бетта задани. Къаьстта дика толамаш даьхар цеха болхлоша май бетта. Планах 28 тонн мара ца езача 32 тонн товарни продукцена дакъахІа сироп кийчйир цехо. Цудухьа планал совгІа 139800 шура эрахеш йиш хилар коллективa.

Бетта 20 тонн товарни продукцена сироп кийчъе еза цеха. Цхьабакъда 10 июнь хьатІакхачалехьа 11,5 тонн сироп кийчдаь дьалхад.

— Ах шера план 23 июне кхоачашъяь довла лерхІ оаха, — йоах цеха начальника Евлоев Захре. Цехерча болхлошта юкъе къаьстта дика къахьег сироп кийчдераш Мазулина Нинас, Шахтомирова Марема. Бетта норма 180 проценталл кІезигагІа кхоачашъяц царех цаго. Иштта дика боах бу шушашка мерал малар чудеттачар Арсамикова Тумиис, Арутюнова Нинас, Групенко Ефросинина, Лобезанова Анис, кхычар. ДІахойлача хана кхы а дикагІа къахьега лерхІ цеха болхлоша.

Х. БАЛАЕВ.

СУРТА ТІА: (аьрдехьа аьттехьа): Сиропа давлени юсташ боахк Мазулина Нинаи Шахтемирова Мареми.

И. Пиевиа сурт.

ПЕНСИ ХЬОЖАДАРА КЕРДА БОКЪОНАШ

ТХА КОНСУЛЬТАЦИ

Пачхьалкхен пенсеш хьежадара хІанзара порядок царна перерасчеташ яра хиндаш хувцам бола социальни тІанйинаб СССР Министрий Совето 1969 шера 9 апреле.

Цуна лувадора предприятеи учрежденеи кулгалхоша, пенсионераша декъар ду 1969 шера 1-ча июле дехз хургдолча хувцамеи шоаш дІакхетабе эхаш.

ХІанз лелаш йолча пачхьалкхен пенсе хьожадара правилаша цхьанха тайпа гІойле лац пенси деза болхана хана балхыш тІа бодча наха. Балха боаца, нах саща, пенси деха бакалхьа эшаш дола документаш шоаш хьагулде а пенси дехаш аьаьа заявленеш цхьана уж социальни Іалашон отделе дІачудаха а декхарийла ба болхлойи гІуллакхера наха. Пенси эдара эна документаш кийчдара порядок дикка чоалмне хилар бахьан долаш цхьана массехказа социальни Іалашон отделе баха безаш хул болхлой гІуллакхера наха, хІьта из тоьал дукха бахьа ха йоаарна дуузаденна а да.

1969 шера 9 апреле СССР Министрий Совето баьча социально 1969 шера 1 июле деза керда порядок оттаньй пенсеш деха болхана хала балхаш хеш бодча наха пенсеш хьожадара. Цу кердача правила маІан укх тайпара да. Пенси хьожаденга дехаш язъь заявлени а яйша эггара тІехьагІа ше болa беш хиннича предприяте, учреждене е организаце администрацена тІадаха мара везац болхлочуи, гІуллакхерча сага. Администраци декхарийла я профсоюза фабрични, заводской, моттигерча комитетаца цхьана заявлени шийга дІакхачачул тІехьагІа доза 10 ди ха ялелехьа эшаш дола стажни ялапен хьакъехьара деррига документаш кийчде а шийга дІаенначa заявленецен шоай представленещен цхьана заявлени ениар накача моттигерча социальни Іалашон отделага уж дІадахийта а.

Социальни Іалашон отдело, предприяте дикадаре документаш шийга діа ма яхьачинге ь царна уж ше дІеоцарах расписка лу, пенсий вособени хьежилу комисси хьадейта дІадахийта уж кийчду.

Пенси хьожадара шоа эна документаш кийчдарен социальни Іалашон отделага дІачудахьаре декхар предприятеи тІадоккханен долл гІулакх эгтача хана цІена хаштар дегараш ано администраций хьожахьо 1969 шера 1 июле деза пенсеш дехаш лелаьдергдолаш бола болалой кийчбера дакъе.

Терхалхона дергаш цхьакха гІулакх а: болхлочоа е гІуллакхерча сага хьожадеш даза пенси предприяте администраце по заявлени смача дийнахьа деза а це хьожадеш, администраце деррига документаш социальни Іалашон отделе дІачудешача дийнахьа деза хьожаду.

Болхлошта гІуллакхерча нахан пенсеш хьожадара керда порядок дерттІа лелара предприятеи, учрежденеи, организацеи кулгалхоша прикзаш а детташ дІаоттабе беза документаш кийчдара бехктокхаме хургбола нах. Алапех йола справкаш кийса хилара бехктокхаме ва иштта керттера (шоаштагІенаха) бухгалтер а, хІьта стажах доза документаш кийчдара бехктокхаме хила веза кхарай отделера къаьстта цхьа болхло. Из гІуллакх кхы гоа а ца деза хІанзаехьа де деза.

Социальни Іалашон Министерства облсовпрофаца цхьана 1969 шера 9 июне дена шин дийнахьара семинараш яьй кадрай отделий болхлошца, цхьан дийнахьара — бухгалтерашца.

Пенси хьожадайта ухаш хІара шера дукха къахьегамой болаш йолча предприятешца, социальни хІамазе а деза учете эна беза къонахча пенси эна ха тархтарча шерашка хьатІакхоачаш боля нах. Цу наха пенсеш хьожадара эна документаш хьалххагІе а деза кийчде долале деза пенси эна ха хьатІа ма эттанте а шай пенси эдара бокъо шай хьанакхьа чакхъякхта йиш кургйолаш.

Льготни нахьъацен льготни боарамен пенса эна бокъо луш дола балхаши профессеши хила тарлуш предприятеш яле, цехашкен участкашкен хьалъохказа яргьац льготни нахьъанца пенси эна шай йиш яй хІара къахьегамхочоа хьалхагІе а хоаргдолаш халачен заявлени балхий перечень. Къахьегамхой стажахи алапеш дола архивни документаш доаргдолаш лораздара порядка хьажа деза.

Аланк мел хинад хойташ дола документаш доацаш хуле наьха тешалаха кхыча даьнехи иланий мел хиннад ха йиш йолаш дий хІанз, цудухьа пенси хьожадергда оттабеча цхьан боарамагІа, долче, къаьстта чІоагІа лоаадеш лалале деза уж документаш.

Нийсдала тарлу кердача порядкагІа къоаналла, нагалил хІалах, кхоабар валерах пенси хьожадайта болхлочун е гІуллакхерча сага дезал предприяте, учреждене е совхоза администрацена тІабоалаш йолча хана къахьегамхо е дезал пенси хьожадайта тІабахача дийнахьа из надейта бокъо йоацаш, масала, эшача боарамехи стаж ца хилар бахьан долаш. Иштта моттиг нийсъелча администраце профсоюза комитетаца цхьана йоазонца дІахойт къахьегамхочунга. пенси хьожадайта къахьаташ ше кийчдерг ца хилар уж кийчде йиш ца хилара бахьан а дувлаш. Нагахьа санна къахьегамхо администрацей профсоюза комитетан пенси хьожадайта цун къахьатеш дІачудьаь ца тигара рольза вежа. пенси хьожадайтара хьалхехьа заявлени яла йиш я цун духхьал ше вахача районерча социальни Іалашон отделега.

Социальни Іалашон отделане 1969 шера 1 июле деза пенсий хьожадара заявленеши документаши дІайдергаш пенсеш хьожадайта бахача дийнахьа болхлой е гІуллакхера нах болаш бола беш боаца е нагахьа санна бола беш бале а, администраци профсоюза комитетон пенси хьежа дайта къахьатаи дІачудала ца тухуалу гІуллакхерча сага официально хьахайтаь болча къахьегамхошкара мара.

Пенси хьожадайта дІачудала документаш кийчде деза предприятe, нагахьа санна болхлочун е гІуллакхерча сага — пенсионера хьу пенси хьожадайта безам хилча а. Масала, инвалид хиларе пенси нийду болхло е гІуллакхера саг къоаналла пенси нийсча хьанга кхаьчача, йиза балха стаж йолаш из вале, хьошалла пенси хьожадайтар дехаш заявлени ала еза цо ше болх беш болча предприятe администрацега.

Болх беш баршта пенсеш хьожадегга юкъарчал доацаш администрацега гІолла деш хиларо, цкъа-дале, болхлошех гІуллакхерча нахаген йиш хувийтаргья социальни гІа хи ца йоаш пенси эдара бокъо чакхьякха, шоллагІа-дале, айбаргйа пенсеш хьожадара хилаза даргдоаци документаш леладара, царна доалдара, дІтелладара порядках бона предприятеи учрежденеи кулгалхой безиткъам.

Пачхьалкхено телача пенсеш перерасчеташ яра хинаш безарга 1969 шера 1-ча июле дола. Нагахьа санна хІанз пенсеш тІатохарца дувзаденна ца йола пенсей ерриа перерасчеташ деррига хилаза дигдоацаш документаша цхьана заявлени дІачуеннача дийнахьа деза еш але, 1-ча июле деза пенси ІотІатохара еш йола перерасчеташ, (масела, стаж ІотІакхетар, керда алапи лакхагІа хилар) 1-ча е 15-ча деношка деза ергья. Нагахьа санна пенсионер шийн массадолча документашца пенсий хувцийта 15-ча число хьагІакхачалехьа социальни Іалашон отделе воде, керда оттадеш дола пенси 15 числотара деза хзлергза цунна хІаьта, нагахьа санна перерасчет яйта 15-гІа число тІехдаьлачул тІехьагІа воле, пенси ІьотІйоргІача бетта 1-ча числогІара мара хьалерглац.

Телаш дола пенси кІеззигделга а иштта 1-ча е 15-ча деношка хургда. Нагахьа санна пенси кІелигда дезаш дола гІуллакхаш 15-гІа число хьатІакхачалехьа нийслой, пенсе боарам 15-ча дийнахьа деза лохбергба йокх бетта 1-ча дийнахь деза лохбергба из, нагахьа санна уж гІулакхаш 15-ча числол тІехьагІа нийсденнадале. Масала, инвалид хиларах болхлочоа оттадьача пенсено 10 процент ІотІатоха хиннад 1969 шера 17 июле 18 шу хувал волча воІа, хІьта из лейшаш е вац. Иштта моттиг нийсъелча, болх бувергбоацаш вола дезалхочоа дакхІа ІотІатоха хиннa пенси 1969 шера 1-ча августе кхачанца тергда.

Хийцай кхоабаш вар валарих телаш долча пенсеш перерасчеташ яра хинаш а. Из тайпа пенси телара хьагІе деш дола деррига хувцаммаш пенсе боарам хувца безе а из теттара социале деза а гІулакхаш ийсленвар а бошаш, йокх бетта 1-ча дийнахьа деза ду.

Телаш долча пенсена перерасчеташ яра хилийта дувларо социальни Іалашон отделашке йиш хувийтаргья пенсеш телара механизировани учет шоагІе кхьхьейолале, из телара тІаехожам лоаттабера формех пайда эцигІа эна.

Л. ОСИПОВА,
Нохч-ГІалгІай АССР социальни Іалашон министра заместитель.

Л. ОСТРОВСКАЯ,
облсовпрофа социальни страховани отдела заведующи.

«ЦІЕЧА СЕДКЪА» ЦІЕРА ТІАДАТТАШ

Тхьаь цхьаь шер совгІа хьалхІаш юша свекла цІий садазаш туцеприобразовательни дІаяхьийтай дьттай делийераштa «ЦІе Седкъа» яхача заводо (Кировоград), задани хиий зартахьа кхоачашъяьй. Тахан балхара эггара хьалха новкъостал дьал болхлойи инженерно-технически болхлойи къахьегамца хьинара.

ХІанз керда задани кхачанъе — хьаккІаш хьокхача жаткашхотен инженельчатеташтен оатхадаш а доакъош а кийчде йолаенниай предприяти. Яьтташ хьокхача 8300 машина оатхаладаьн доакъоши 1-гІа август хьатІакхачалехьа дІадахьийта безаш а «Ростсельмаш» Таганрогски комбайнена заводи.

(ТАСС корр.).

Кировоград.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІолла Грозный кІезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачаш а йоацаш ха хила тарлу, мух лостандаш хувцаш. ДьагІо, гІаьхкхьеча боарамга кхоачаш хьалкъаргба. Фетара температура республике гІолла 33—38, Грозне 35—37 градус йІовхал йолаш хургья.

13—16 июне республике гІолла хувцалуш-морхаш хургья, ха чакхйоалаш мехкагІа дикка хІесаш а йоалаш, цхьан юкъе догІа хергда, тІаьхьуьхаш доарца йоачаш хила а тарлу. Мух дьагІо, гІаьхкхьеча боарамга кхоачаш, лостамаш хувцаш хьокхаргба. Байсашкера температура 14—19, деношка 27—32 градус йІовхал йолаш, байсашка 10—15, деношка 22—27 градус йІовхал йолаш хила тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доьазол дехьара

В. И. ЛЕНИНА ХЕТАЯЬ КОНФЕРЕНЦИ

КАНБЕРРА, 9 июнь. (ТАСС). Керда Зеланде столице Веллингтоне «Керда Зеланди — СССР» яхача общества къамал конференци хилар. Конференце бахккбар мехка тайп-тайпарча м\[Іа\]ш\[а\]гера вихалаш.

ТАСС корреспондентаца къамал деш «Керда Зеланде—СССР» — яхача общества вице-президента Л. Болдуина дийцар къамал конференце шиъ болх хетабир В. И. Ленин ваь бІаь шу дизар дездара оттаяь планаш юкъера, яхаш.

Тха общества, белгалдаьккхар Болдуина, В. И. Ленина вахарахи болла -фотовыставкеш балхаши йола кийчъю, яхьайолча городашка лекцеш ешаргья. Ленинах дола кинофильмаш хьуакхьага віашатІехьадаьккхад. Укх гаргарча денош хьожаргда «Ленина Польше» яха фильм. Общества йокхача отделенешка В. И. Ленина биографи белхаши кІоргтагІа довза безам борейта лехьрхІа йоав семинараш хургья. Из деза ди белгалдоваккхаш, тхоай деррига дегаца чІоагІа мах беш доттагІал долча советски халкъаша хургда тхо, аьнна белгалдаьккхар вице-президента.

Советски наха хІанз шоай мехка тІайибу московски Совещане делегаташ. Деррига дувек тІа машаре долча гІуллакха Совещане беркате болх бар лов тхона, аьнар юххера Л. Болдуина.

А. ПАНАГУЛИС ЛАЦАР

ЛОНДОН, 10 июнь. (ТАСС). Премьер-министр Г. Пападопулос ве тІехтарх 1968 шера ноябрь бетта ве ийна сув яь хІинна а массеха ди хьалха набахтара ведда а вола гречески патриот Александрос Панагулис селхан Греце столице лаьцад.

Рейтер яхача агентствас бехча хоамех, пресс-конференце из къахкайкадир премьер-министра заместитель а чурча гІулакхий министр а волча С. Паттакоса.

«НОЙЕС ДОЙЧЛАНД» ЯХАЧА ГАЗЕТА ЦІЕЙ

БЕРЛИН, 10 июнь. (ТАСС). Дукха доалаш ветара дукхагІа мел хилар Фридрихсхайн яхача Берлински парке шин дийнахь дІавахлуш «Нойес Дойчланд» яхача газета 12-гІа традиционни цІей дездеча. ЦІей дездеча дакъа лоацаш хилар 375000 сат, яхаш хоам бу АДН агентства. Царна юкъе хьаьший болаш бола хилар журналисташ — доттагІал долча газетий 15 мехкарча коммунистически болхлойи партей центральни органий сотрудникаш. ЦІей дездеча хана кІантерташ, выставкаш, хилар и. кх. дар.

БИРМА. Дукха ха йоацаш доаланча хІама юхе из дусаш ерригa а цІеро хІаллакьяьр къаьнара бирманера город Сагаинг. Сагото тІаьхаьяьча городе бахача наха новкъостала продукташ, медикаменташ, кІадам дахкийтад Советски Шеча ЖІарго.

Сурта тІа: Бирмера СССР посол Н. И. Смирнов Бирма Шеча ЖІарга Общества секретарага воздоалковникaга Хла Мо мухь дІалуш вовал.

И. Новикова сурт.
ТАСС фотохроника.

МИДУЭЕРА ПЕРЕГОВОРАШ ЧАКХЪЯЬННАЙ

ВАШИНГТОН, 10 июнь. (ТАСС). Мидуэй яхача гІайрен тІа (Тайжа океан) США президента Никсонов сайгонски режима керте латтача Тхиеуи юкъе хиннa переговораш чакхъяьлар. Переговораш хиначул тІехьагІа цхьана яьча коммюнике могаяп Къулбехьен Вьетнаме хана йола правительство яра ндея, укх шера август бетта юкъе США-с шай Къулбехьен Вьетнаме дола эскар 25 эзар салте кІезигдерга а йоах. Президента Никсонеи Тхиеуи дийцар «вьетнамашка» юкъ а шоаш віашагІкхетаргдаларах.

Нагахь санна «машар бе уйла йолаш хиларах» лоаш «сийлеца къоастадарах къамаш «шоаш къастара принципашта» тешаме хилара», иштта кхьдараш цІаьостарах», аьттa кхьдараш цІаьостарах», иштта кхьдараш дІаьостарах, цхьана яьча коммюнике чулоацам цхьан фразана ала мегаргба: республикански администраци шин вьетнамски политике бокксьалар аьча юташ яц моцагІе а еха шин принципаш. къаьстта аьча, Къулбехьен Вьетнама дош машаре къоастадара духьал йола Сайгонера халкъа духьалара режим.

ХІинa 540300 эзар хулаш дола Къулбехьен Вьетнамера американски эскар август чакхбоаллаш 25 эзар сат кІезигдергхиларах аьча, из форма тутча хин тІалаш мара бац цкъа Іиледдувеча эскарга дІалаада.

Дукха гучадаьлад «Эскар» кІезигдарах йолa из решени Вьетнама декъа хьакъехьа правительства лаьпача ноаношта еш йола США лакхлуш латта критика кІезигдукха а йоах. Вьетнаме «машар хилийтара новкъа баьккха аордхІаме гІа ба» яхаш хабараш арадаха гІертаргa а пропагандистски дагалаьца хІама хилар.

ДРВ-ен НФОЮВ-ен ДЕЛЕГАЦЕЙ ЗАЯВЛЕНИ

ПАРИЖ, 9 июнь. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнамера 25 эзар салте арабаккха аьча США-с из решени пропагандистски маневр а аьлар тІеда Къулбехьен Вьетнам мукъалхошкхара Къамал фронта делегаце вихалго. США президент сайгонехи администрацe президентаца Тхиеуца віашагІкхетар дувцаш. Кепайсазон тІа дІайоархьачьа заявлене тІа НФО делегаце белгалдаьккхад, из гІулакх США халкъ телара дувеч общественность Іехадара тІадерзадаь да, аьнна.

США президента Никсонеи президента Тхиеуи коалиционни правительство хьае ца тигаро, йоах заявлене тІа, тешал ду США правительствас хьалха лелаьча тІеца политика хІахо хьош хилара. Из политика «Вьетнамах йолча парижски совещане прогресс хиларга бодеда новкъа йоал дувлаше ю».

ЛадугІа, хьажа

РАДИО
12 июнь

6.00 — Нохч-ГІалгІайчи лаьттаделаьрхо (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашарш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 9.15 — «Серпало» газета обзор. 9.25 — ХІарий жалеш. 9.40 — «Пролетарски интернационализм» хьакъехьа коммунистически болхлойи партей балха цхьа интернациональни къамаш декхарашхьана лерхІа деш хилара хьакъехьа «Владимир Ильич Ленин» яха беседа. 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.20—Юрте боахаш къахьегамхошта дола концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 6.30 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Эстрадни ашараш. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 10.00 — Передачай программа. 10.05 — «Музыкантий ловзар» яха передача (нохчий меттала). 10.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Химикий культура Дарарен художественни самодеятельноста доакъашхой концерт. 17.30 — «Вай индустриальни махк» (эрсий меттала). 17.45 — Ленин ваь 100 шу дизарга лерхІа (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — «Общественни порядкана хо гІа яха радиогазета (эрсий меттала). 20.00 — «Болхлой аькар» яха радиогазета (гІалгІай меттала). 20.30 — «Аьттув болаш е пайдане а да» яха беседа. Сберкасса белхага хьожаш (эрсий меттала). 20.45 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
12 июнь

18.25 — Передачай программа. 18.30 — «Жа лаьтта доладевнад» (нохчий меттала). 18.45 — Телевизионни кердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 19.05 — Ленин ваь 100 шу дизарга «Аппассионата» яха художественни фильм. 19.45 — Духовой оркестр. Цун ловзарадари хІиназардири. 20.15 — Шоана бераш. 20.25 — Дуккъалкъаяйта юкъера обозрени. 20.40 — Кинохроника (гІалгІай меттала доаха). 20.50 — Передачай программа 20.55 — «Хьалхара курьер» яха художественни фильм.

ТЕЛЕВИДЕНИ
13 июнь

18.30 — Іалшен дха. 19.00 — Ленински юбилейне накъадоллаш «Старогрознефте» бурув деттараш болча. 19.10 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.35—Хоамаш. 19.40—Брусиленза цунце къовсам лоаттабе зе дахарнах. Ачхой-Мартана районе корттерча ветеринарни доре Магомадова къамаьл (нохчий меттала). 19.50 — Шоана бераш. 20.10 — Юрте боахаш болхлошта дола концерт (нохчий меттала). 20.40 — Передачай программа. 20.45 — «В погонах нейтрали» яха телевизионни фильм. Хьалхара сери. Болгарски телевидение производства (нохчий меттала доаха).

РАДИО
13 июнь

6.30 — Нохч-ГІалгІайчен лаьттаделаьрхо (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-06; редактора зам.—3-30-11; белхан секретара—3-34-38; партийни дахарен, культуран, промышленностан отделий—3-42-20; юрте боахачен письмай отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-06; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-20; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05130. Заказ № 2814.